

Załącznik nr 1

do uchwały nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: historia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet Jagielloński
w Krakowie

Data przeprowadzenia wizytacji: 28-29 października 2025 r.

Warszawa, 2025

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	8
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	9
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	9
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	15
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	29
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	34
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	36
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	41
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	44
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	45
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	48
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	50

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: prof. dr hab. Joanna Wójcik, członkini PKA

członkowie:

1. dr Agnieszka Janiak-Jasińska, ekspertka PKA
2. dr hab. Piotr Guzowski, ekspert PKA
3. Beata Opala, członkini PKA ds. pracodawców
4. Jacek Solarz, ekspert PKA ds. pracodawców
5. Arkadiusz Smugowski, ekspert PKA ds. studenckich
6. Maciej Bień, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku historia prowadzonym w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2025/2026. Polska Komisja Akredytacyjna po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Poprzednia wizytacja odbyła się w dniach 21-22 maja 2019 r. i stanowiła podstawę do wydania oceny pozytywnej (Uchwała Nr 34/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 6 lutego 2020 r.).

Wizytacja została przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego PKA z raportem samooceny przekazanym przez Uczelnię. Zespół odbył spotkania organizacyjne w celu omówienia kwestii w nim przedstawionych, spraw wymagających wyjaśnienia oraz szczegółowego harmonogramu wizytacji. Zespół oceniający uczestniczył we wszystkich spotkaniach przewidzianych harmonogramem wizytacji, w tym spotkania z Władzami Uczelni, zespołem przygotowującym raport samooceny, studentami, nauczycielami akademickimi, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć dydaktycznych, dokonano oceny wybranych prac etapowych i dyplomowych, a także dokonano przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których zespół oceniający poinformował Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

(jeśli studia na kierunku są prowadzone na różnych poziomach, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu studiów)

Nazwa kierunku studiów	historia	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	historia	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów, 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	specjalizacja <i>antropologia historyczna</i> – 90 godz., 5 ECTS specjalizacja <i>archiwistyczna</i> – 165 godz., 11 ECTS specjalizacja <i>nauczycielska</i> – 90 godz., 7 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<i>antropologia historyczna</i> <i>nauczycielska</i> <i>archiwistyczna</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	351	
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	specjalizacja <i>antropologia historyczna</i> – 1815	

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

	specjalizacja <i>archiwistyczna</i> – 1737	
	specjalizacja <i>nauczycielska</i> – 1815	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	specjalizacja <i>antropologia historyczna</i> – 175 ECTS specjalizacja <i>archiwistyczna</i> – 169 ECTS specjalizacja <i>nauczycielska</i> – 173 ECTS	
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	specjalizacja <i>antropologia historyczna</i> – co najmniej 124 ECTS specjalizacja <i>archiwistyczna</i> – co najmniej 105 ECTS specjalizacja <i>nauczycielska</i> – co najmniej 99 ECTS	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	103 ECTS	

źródło: raport samooceny, program studiów

Nazwa kierunku studiów	historia
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne

Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{5,6}	historia	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry, 122 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ⁷ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	specjalizacja <i>antropologia historyczna</i> – 60 godz., 3 ECTS specjalizacja <i>dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł</i> – 105 godz., 9 ECTS specjalizacja <i>nauczycielska</i> – 150 godz., 14 ECTS specjalizacja <i>zarządzanie dokumentacją – archiwistyka</i> – 120 godz., 8 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<i>antropologia historyczna</i> <i>dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł</i> <i>nauczycielska</i> <i>zarządzanie dokumentacją – archiwistyka</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	175	
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁸	specjalizacja <i>antropologia historyczna</i> – 1140 specjalizacja <i>dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł</i> – 1095 specjalizacja <i>nauczycielska</i> – 1050	

⁵ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁶ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

	specjalizacja zarządzanie dokumentacją– archiwistyka – 1080	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	specjalizacja antropologia historyczna – 119 ECTS specjalizacja dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł – 113 ECTS specjalizacja nauczycielska – 108 ECTS specjalizacja zarządzanie dokumentacją– archiwistyka – 114 ECTS	
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	specjalizacja antropologia historyczna – co najmniej 82 ECTS specjalizacja dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł – co najmniej 81 ECTS specjalizacja nauczycielska – co najmniej 64 ECTS specjalizacja zarządzanie dokumentacją– archiwistyka – co najmniej 78 ECTS	

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	117 ECTS	
--	----------	--

źródło: raport samooceny, program studiów

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione

⁹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione częściowo
---	-------------------------------

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Cele i koncepcja kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku historia w Uniwersytecie Jagiellońskim mieszczą się w dyscyplinie historia, do której przyporządkowany jest kierunek studiów i są związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w tej dyscyplinie. Na Uniwersytecie Jagiellońskim z sukcesami realizowane są badania w zakresie wszystkich epok historycznych, subdyscyplin historycznych i zagadnień, obecnych w programie studiów na obu poziomach kształcenia. Koncepcja kształcenia zakłada przygotowanie, a następnie włączenie studentów do prowadzenia badań historycznych czyli wyposażenie studentów na studiach pierwszego stopnia w wiedzę z zakresu historii Polski i powszechnej, od pradziejów do współczesności, ze szczególnym uwzględnieniem relacji zachodzących między przeszłością a wydarzeniami bieżącymi, zapoznanie studentów z fachową terminologią w zakresie nauk historycznych, wybranymi metodami badawczymi i podstawowymi sposobami upowszechniania wiedzy historycznej oraz opanowanie przez studentów podstawowych umiejętności warsztatu historycznego (krytyki, analizy i interpretacji źródeł historycznych), zaś na studiach drugiego stopnia – pogłębienie przez studentów wiedzy o wybranej epoce historycznej, metodach badawczych związanych z wybraną specjalizacją naukową i interdyscyplinarnym podejściu w badaniach historycznych, a także nabycie przez studentów umiejętności formułowania problemów badawczych i posługiwania się paradygmatami i teoriami naukowymi nie tylko właściwymi dla dyscypliny historia.

Koncepcja kształcenia zakłada także przygotowanie studentów do wejścia na rynek pracy. W zależności od wybranej specjalizacji studenci zdobywają wiedzę i umiejętności konieczne do pracy w szkołach i różnorodnych instytucjach edukacyjnych, archiwach oraz do animacji wydarzeń promujących wiedzę historyczną. Jest ona zorientowana na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego oraz zgodna z celami strategicznymi Uczelni, do których należy m.in. prowadzenie badań naukowych, w tym badań interdyscyplinarnych na najwyższym poziomie, tworzenie i realizowanie programów studiów zorientowanych na interdyscyplinarność i integrację z prowadzonymi badaniami oraz zwiększanie konkurencyjności absolwentów na rynku pracy, m.in. dzięki współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. W sprawie koncepcji kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela historii i WOS stanowisko Uczelni nie jest jednak spójne. Uniwersytet deklaruje bowiem, iż uprawnienia do wykonywania tego zawodu - zgodnie z obowiązującym standardem - uzyskać można dopiero po ukończeniu obu poziomów studiów historycznych, ale w suplementach do dyplomu potwierdzającego ukończenie studiów pierwszego stopnia (także tych wydanych w bieżącym roku kalendarzowym) stwierdza nabycie uprawnień do nauczania w szkole podstawowej, co stoi w sprzeczności z zapisami standardu. Na UJ organizacja kształcenia przyszłych nauczycieli zakłada realizację części zajęć wymaganych w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przez Studium Pedagogiczne. W przypadku ocenianego kierunku dotyczy to zajęć z grupy B, a więc

zapewniających przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne. Pozostałe zajęcia organizowane są przez jednostkę, w której prowadzony jest kierunek studiów, tj. Wydział Historyczny. W ślad za tym podziałem organizacyjnym podąża podział odpowiedzialności za realizację kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela. Skutkiem tego, program studiów na kierunku historia, który w założeniu prowadzić ma do uzyskania uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela, nie przewiduje żadnych treści z zakresu psychologii i pedagogiki, ogranicza się do wymagań sformułowanych w ministerialnym standardzie w odniesieniu do grupy C, D i E (przygotowanie dydaktyczne ogólne i przedmiotowe). Nie jest więc zgodny ze standardem kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Studenci informowani są o konieczności zaliczenia zajęć oferowanych przez Studium Pedagogiczne, ale brak tych zajęć w programie studiów oznacza brak prawnej możliwości wymagania ich zaliczenia na konkretnych etapach studiów, co jest rozwiązaniem **niepoprawnym**, ujawniającym tym samym brak spójnej koncepcji kształcenia przyszłych nauczycieli historii i WOS.

Efekty uczenia zdefiniowane dla ocenianego kierunku studiów się są częściowo zgodne z koncepcją i celami kształcenia. Uwzględniają bowiem kompetencje badawcze (wiedzę i umiejętności) specyficzne dla dyscypliny historia, do której przyporządkowano kierunek oraz kompetencje społeczne, niezbędne w działalności naukowej. **Niepoprawne jest** jednak nieuwzględnienie w efektach uczenia się, określonych dla kierunku studiów wiedzy i umiejętności specyficznych dla różnych typów działalności zawodowej, którym podporządkowano ścieżki kształcenia obecne w programie studiów. Efekty uczenia się w niewystarczającym stopniu wskazują na przygotowanie do pracy zawodowej, w szczególności na wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy archiwisty czy nauczyciela (zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia działalności zawodowej dotyczy tylko jeden efekt w kategorii umiejętności: absolwent potrafi „wykorzystać umiejętności związane z wybraną przez siebie specjalizacją do pracy w instytucjach oświaty, archiwach lub innych instytucjach związanych z popularyzacją historii”/ „wykorzystać umiejętności związane z wybraną przez siebie specjalizacją do pracy w zespołach w instytucjach oświaty, archiwach lub innych instytucjach związanych z popularyzacją historii”). Przywoływana kilkakrotnie wśród efektów uczenia się popularyzacja (ew. upowszechnianie) wiedzy historycznej tego braku nie rekompensuje.

Niepoprawne jest nieuwzględnianie w efektach uczenia się, określonych dla kierunku studiów i dla poszczególnych zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela wszystkich ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się określonych w standardzie. Co do zasady, efekty ogólne wskazane w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela nie powinny podlegać modyfikacjom lub parafrazowaniu, ale możliwe jest ich uszczegółowienie w celu jak najlepszego ich powiązania z przyjętą koncepcją realizacji standardu. Na ocenianym kierunku studiów oznacza to odniesienie efektów sformułowanych dla studiów pierwszego stopnia do nauczania w szkole podstawowej (II etap edukacyjny), a dla studiów II stopnia - w szkole ponadpodstawowej (III etap edukacyjny).

Efekty uczenia się zdefiniowane dla studiów pierwszego stopnia na kierunku historia odpowiadają profilowi ogólnoakademickiemu studiów, ale nie są w pełni zgodne z PRK. **Niepoprawne jest** uwzględnianie części efektów z kategorii wiedzy, tj. absolwent zna i rozumie „fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji”, „podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów (...)”, „podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości”, części efektów z kategorii umiejętności: absolwent potrafi „planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole”, „współdziałać z

innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)”, „samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie” oraz części efektów z kategorii kompetencji społecznej: „krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści”, „uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemu”, „wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego”, „inicjowania działań na rzecz interesu społecznego”, „myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy”. Analogicznie, w efektach uczenia się zdefiniowanych dla studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim brakuje uwzględnienia charakterystyk z kategorii wiedzy: absolwent zna i rozumie „fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji”, „ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów (...)”, „podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości” i z kategorii umiejętności: absolwent potrafi „prowadzić debatę”, „kierować pracą zespołu”, „współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmować wiodącą rolę w zespołach”, „samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie”. Należy przy tym podkreślić, że efekt: „jest gotów do pracy w zespole i podjęcia się kierowania małymi zespołami oraz przyjęcia odpowiedzialności za efekty pracy zespołu” nie odpowiada wymaganiu, by absolwent studiów drugiego stopnia umiał „kierować pracą zespołu”. Absolwent powinien bowiem nie tylko wykazywać postawę gotowości do pewnych zachowań/ wykonywania pewnych czynności, ale wykazywać się umiejętnością ich realizacji.

Nieuzasadnione jest także przypisywanie efektów uczenia się do dwóch różnych charakterystyk PRK, ponieważ charakterystyki te odnoszą się do odrębnych kompetencji, ich zakresy są rozdzielne i nie jest możliwe, by pojedynczy efekt uszczegółowił do specyfiki kierunku jednocześnie kilka ogólnych charakterystyk PRK. Prowadzi to zwykle do pominięcia lub niepełnego uwzględnienia którejs z przywołanych charakterystyk. Przykładowo przypisany jednocześnie do charakterystyki w zakresie głębi wiedzy (P7S_WG) i kontekstu wiedzy (P7S_WK) efekt na studiach drugiego stopnia: „w pogłębionym stopniu zna i rozumie relacje zachodzące między przeszłością a wydarzeniami bieżącymi” kładzie nacisk na wpływ przeszłości na teraźniejszość/histeryczne korzenie współczesności, ale nie wskazuje na wykorzystywanie tej wiedzy do rozstrzygania „fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji”, a nawet ich nie definiuje. **Rekomenduje się** więc wiązanie pojedynczych efektów uczenia się z pojedynczą charakterystyką PRK.

Rekomenduje się także wyeliminowanie powtórzeń, obecnych w efektach, zdefiniowanych dla studiów pierwszego stopnia (efekt: „potrafi stosować kluczowe elementy warsztatu historyka” opisuje tę samą umiejętność, co efekt: „potrafi stosować fundamentalne umiejętności badawcze w naukach historycznych pod kierunkiem opiekuna naukowego”, podobnie efekt: „potrafi zaprezentować wyniki swoich badań w sposób usystematyzowany i przejrzysty; potrafi wykorzystać współczesne techniki komunikacyjne” w znacznej swej części pokrywa się z efektem: „potrafi rozwiązać samodzielnie proste problemy historyczne i zaprezentować wyniki”) oraz przereformowanie niektórych z efektów uczenia się sformułowanych w sposób językowo niepoprawny i niejasny (np. „zna i rozumie w sposób zorganizowany i chronologicznie uporządkowany historię ziem polskich we wszystkich epokach”). Zasadniczo efekty uczenia się na obu poziomach studiów są możliwe do osiągnięcia i sformułowane w sposób pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji.

Efekty uczenia się zdefiniowane dla zajęć lub grup zajęć odpowiadają profilowi ogólnoakademickiemu studiów i uwzględniają aktualny stan badań w dyscyplinie historia, do której przyporządkowano

kierunek studiów. Nie wszystkie jednak zostały właściwie sformułowane - **niepoprawny jest** brak jasnego, odpowiadającego PRK uszczegółowienia efektów uczenia się określonych dla kierunku studiów w sylabusach poszczególnych zajęć. Wielu zajęciom, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia przypisano efekty uczenia się zdefiniowane dla całego kierunku studiów (np. na studiach pierwszego stopnia: *wstęp do archiwistyki, dzieje archiwów i ich organizacja, archiwum zakładowe, nauki pomocnicze historii A, nauki pomocnicze historii B, konwersatorium z historii średniowiecznej Polski* (tu uszczegółowiony został jeden efekt z zakresu wiedzy), *historia antropologii historycznej, kształtowanie się nowoczesnych narodów w XIX-wiecznej Europie*, na studiach drugiego stopnia: *podstawy archiwistyki i zarządzania dokumentacją, artefakt, obraz, znak w dziedzictwie historycznym oraz w praktyce muzealnej, archiwalnej i bibliotecznej, Europa Wschodnia w opinii kronikarzy i podróżników obcych w dobie średniowiecza i wczesnej nowożytności, elektroniczne zarządzanie dokumentacją, metody kwantytatywne w naukach społecznych*). Osiągnięcie tak ogólnych efektów w ciągu 30h zajęć i w ramach jednej formy (np. wykładu) jest niemożliwe. Przykładowo: 30h wykład ze *wstępu do archiwistyki, dziejów archiwów i ich organizacji* prowadzić ma do osiągnięcia aż jedenastu efektów z zakresu wiedzy zdefiniowanych dla całych trzyletnich studiów licencjackich, dziesięć tego typu efektów z kategorii umiejętności i pięć z kompetencji społecznych. Z kolei zaliczenie 30h zajęć z nauk pomocniczych historii A oznaczać ma realizację dwunastu ogólnych efektów z zakresu wiedzy, trzynastu z zakresu umiejętności i siedmiu z kompetencji społecznych, a więc osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się zdefiniowanych dla studiów licencjackich. Dalszy udział studentów w zajęciach z punktu widzenia osiągnięcia założonych dla tych studiów celów nie ma sensu. Podobnie na studiach drugiego stopnia zajęcia *artefakt, obraz, znak w dziedzictwie historycznym oraz w praktyce muzealnej, archiwalnej i bibliotecznej* pozwalają na osiągnięcie wszystkich efektów z zakresu wiedzy (12) i kompetencji społecznych (7). Zdarza się, że efekty uczenia się zdefiniowane dla całego programu studiów przeniesione do sylabusów konkretnych zajęć stoją w jawnej sprzeczności z celami tych zajęć. Np. zakłada się, że podczas zajęć z *demografii* studenci poznają „zaawansowane zagadnienia z historii przynajmniej w odniesieniu do jednej epoki historycznej w związku z wybraną specjalizacją badawczą”, choć jednym z celów tych zajęć jest: „zaznajomienie słuchaczy z najważniejszymi zmianami struktur społecznych i demograficznych na przestrzeni dziejów z uwzględnieniem ich przyczyn i konsekwencji”. Zajęcia nie są więc skoncentrowane na jednej epoce, a wręcz odwrotnie służą omówieniu konkretnych zagadnień w różnych epokach historycznych. Zdarza się też, że efekty uczenia się przypisane do zajęć nie są jasne, zostały bowiem określone za pomocą niezrozumiałych symboli, np. podczas *warsztatów historyka i przygotowania do pisania prac akademickich* studenci powinni opanować następujące umiejętności: K_U01, K_U03, K_U04, K_U05, K_U06, K_U08, K_U09, K_U10, K_U12, K_U13, K_U14, K_U15, K_U16, choć nie sposób stwierdzić, co pod tymi kodami się kryje. Podobnie efekty uczenia się zostały opisane w przypadku wykładów: *odrodzone Królestwo Polskie w XIV-XV w. czy Polska Jagiellonów*.

W przypadku studiów drugiego stopnia nie wszystkie efekty uczenia się przypisane do zajęć lub grup zajęć odpowiadają poziomowi 7 PRK. Przykładowo zajęcia pn. *Europa Wschodnia w opinii kronikarzy i podróżników obcych w dobie średniowiecza i wczesnej nowożytności* prowadzą zaledwie do poznania i zrozumienia „relacji zachodzących między przeszłością a wydarzeniami bieżącymi”, podczas gdy – zgodnie z efektami zdefiniowanymi dla całego kierunku – powinny pozwolić na poznanie tych relacji w sposób pogłębiony, a więc adekwatny do 7 poziomu PRK. Analogicznie brak pogłębienia w przypadku efektów w zakresie wiedzy zdefiniowanych dla zajęć z *metod kwantytatywnych w naukach społecznych* (np. student zna „różne metody badawcze i narzędzia warsztatu historyka właściwe dla badanej epoki; wiedzę pozwalającą na krytykę, analizę i interpretację źródeł historycznych; powiązania

interdyscyplinarne historii i nauk pokrewnych; rozumie zastosowanie różnorodnych metod w pracy historyka”).

Zastrzeżenia budzą także efekty uczenia się zdefiniowane dla zajęć przygotowujących studentów do zawodu nauczyciela. Nie uwzględniają one bowiem w pełni efektów szczegółowych, określonych w standardzie kształcenia. W przypadku zajęć z grupy B (przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne), brak części efektów zarówno z zakresu pedagogiki, jak i psychologii (w sylabusach *pedagogiki dla nauczycieli* i *psychologii dla nauczycieli* nie wskazano efektów z kompetencji społecznych, a efekty z wiedzy i umiejętności zostały okrojone, w efekcie czego pominięto np.: dla pedagogiki - „zasady dokonywania diagnozy nauczycielskiej i techniki diagnostyczne w pedagogice”, „ocenę skuteczności wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”, „szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym”, dla psychologii – „teorie integralnego rozwoju ucznia” czy „metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań”). Zajęciom z grupy C wprawdzie przypisano cele zgodne z wymaganiami określonymi w standardzie kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela, ale efekty uczenia się w sylabusach *emisji głosu* i *podstaw dydaktyki* znacząco ograniczono, pomijając większość treści efektów uczenia się określonych przez ustawodawcę. Ten sam problem dotyczy zajęć z grupy D i E czyli dydaktyki przedmiotowej. W sylabusach niektórych zajęć efekty uczenia się wprawdzie są zakotwiczone w standardzie kształcenia, ale nie uwzględniają ich w pełni (np. *dydaktyka historii w szkole podstawowej*), w innych pozostają bez żadnego związku z wymaganiami standardu (np. *dydaktyka przedmiotowa historii: dydaktyka historii w szkolnictwie branżowym i technikum, dydaktyka przedmiotowa historii: dydaktyka historii w szkolnictwie licealnym – zakres rozszerzony*).

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku historia są zgodne ze strategią Uniwersytetu Jagiellońskiego, mieszczą się w dyscyplinie historia, do której kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni w tej dyscyplinie oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Koncepcja kształcenia przygotowującego do pracy w zawodzie nauczyciela historii i WOS nie jest spójna i nie jest w pełni zgodna ze standardem kształcenia, określonym w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1571).

Efekty uczenia się określone dla kierunku oraz dla poszczególnych zajęć są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie historia, do której przyporządkowano kierunek studiów oraz z ogólnoakademickim profilem studiów.

Efekty uczenia się zdefiniowane dla kierunku studiów nie oddają jednak w pełni koncepcji i celów kształcenia, szczególnie w zakresie przygotowania studentów do pracy zawodowej i nie uwzględniają

wszystkich charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji. Z kolei efekty określone dla zajęć nie zawsze w sposób jasny i zrozumiały, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji opisują wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów.

Zarówno efekty uczenia się określone dla kierunku oraz dla poszczególnych zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela nie uwzględniają pełnego zakresu ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 453).

Sformułowane poniżej rekomendacje nie mają wpływu na ocenę kryterium. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

- 1) niespójnej i niezgodnej z wymaganiami ministerialnymi koncepcji kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela,
- 2) nieuwzględnienia w efektach uczenia się, określonych dla kierunku studiów wszystkich charakterystyk PRK,
- 3) nieuwzględnienia w efektach uczenia się, określonych dla kierunku studiów wiedzy i umiejętności specyficznych dla różnych typów działalności zawodowej, którym podporządkowano ścieżki kształcenia obecne w programie studiów,
- 4) nieuwzględnienia w efektach uczenia się, określonych dla kierunku studiów i dla poszczególnych zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela wszystkich ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się określonych w standardzie,
- 5) braku jasnego, odpowiadającego PRK uszczegółowienia efektów uczenia się określonych dla kierunku studiów w sylabusach poszczególnych zajęć.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

Rekomenduje się wyeliminowanie powtórzeń, obecnych w efektach uczenia się określonych dla kierunku studiów i wiązanie pojedynczych efektów uczenia się z pojedynczą charakterystyką PRK.

Zalecenia

1. Zaleca się uspoźnienie koncepcji kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela i uwzględnienie w niej wymagań sformułowanych w standardzie kształcenia przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.
2. Zaleca się uwzględnienie w efektach uczenia się, określonych dla kierunku studiów wszystkich charakterystyk 6 i 7 poziomu PRK.
3. Zaleca się uwzględnienie w efektach uczenia się, określonych dla kierunku studiów wiedzy i umiejętności specyficznych dla różnych typów działalności zawodowej, którym – zgodnie z koncepcją kształcenia - podporządkowano ścieżki kształcenia obecne w programie studiów.
4. Zaleca się uwzględnienie w efektach uczenia się, określonych dla kierunku studiów i dla poszczególnych zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela wszystkich

ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się określonych w standardzie kształcenia przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.

5. Zaleca się sformułowanie jasnych, odpowiadających właściwemu poziomowi PRK efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć, będących właściwym uszczegółowieniem efektów uczenia się, zdefiniowanych dla kierunku studiów.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na ocenianym kierunku studiów są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie historia, do której kierunek został przyporządkowany. Zapewniają także transfer wyników badań naukowych prowadzonych w tej dyscyplinie na UJ. Są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów na obu poziomach kształcenia. Zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia zapewniają opanowanie wiedzy i nabycie umiejętności przydatnych w badaniach nad przeszłością i w pracy zawodowej w szkołach lub innych placówkach edukacyjnych, archiwach oraz instytucjach popularyzujących wiedzę historyczną.

Niepoprawne jest jednak, iż w przypadku przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela treści programowe określone w programach studiów pierwszego i drugiego stopnia nie obejmują wymaganych standardem treści z zakresu psychologii i pedagogiki, niezbędnych do uzyskania uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu. W programie studiów pierwszego stopnia uwzględniono wyłącznie treści z zakresu emisji głosu i podstaw dydaktyki (grupa C z rozporządzenia MNiSW z dnia 25 lipca 2019 r.) oraz z zakresu przygotowania dydaktycznego do nauczania historii i WOS w szkole podstawowej (grupa D i E z w/w rozporządzenia). W programie studiów drugiego stopnia zapewniono kontynuację kształcenia dydaktycznego w celu przygotowania studentów do nauczania historii i WOS w szkołach ponadpodstawowych. Zobowiązano także studentów do „realizacji grupy przedmiotów w Studium Pedagogicznym UJ”, ale nie określono treści programowych tych zajęć, przypisanej do nich liczby godzin i pkt ECTS ani form zajęć czy metod weryfikacji efektów uczenia się. Informacja o zajęciach oferowanych przez Studium, składających się na wymaganą standardem grupę B (przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne) znajduje się na stronie internetowej tej jednostki. „Ramowy program zajęć przygotowania pedagogicznego” nie został jednak przyjęty uchwałą Senatu UJ ani w żaden sposób powiązany z uchwalonym przez Senat programem studiów na kierunku historii.

Niepoprawne jest, że treści programowe przedstawione w kartach przedmiotów składających się na ścieżkę nauczycielską na studiach pierwszego stopnia w zakresie przygotowania do nauczania historii i WOS w szkole podstawowej nie uwzględniają wszystkich treści niezbędnych do osiągnięcia efektów uczenia się określonych w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Wśród treści wymienionych w kartach: *dydaktyki historii w szkole podstawowej* i *dydaktyki przedmiotowej historii w szkole podstawowej*, *dydaktyki WOS w szkole podstawowej* brakuje np. tych związanych z „diagnozą wstępną grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście nauczanego przedmiotu”, „sposobami organizowania przestrzeni klasy szkolnej, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego”, „właściwym wykorzystaniem czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela”, „kształtowaniem umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów”. Ten sam problem – braku niektórych treści programowych niezbędnych do osiągnięcia

efektów uczenia się określonych w standardzie - dotyczy zajęć z grupy C, realizowanych także na studiach pierwszego stopnia. W przypadku *emisji głosu i kultury języka* brakuje treści pozwalających na zrozumienie specyfiki „pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej”. Z kolei na zajęciach z *podstaw dydaktyki* nie omawia się treści związanych z efektem C.W6 dotyczącym sprawdzania i oceniania osiągnięć uczniów, efektywności nauczania i jakości pracy szkoły. Dodatkowo w przypadku niektórych zajęć stwierdzić należy także brak powiązania treści programowych z etapami edukacyjnymi, o których mowa w nazwach zajęć (np. *dydaktyka przedmiotowa historii w szkole podstawowej*) czy też powtarzanie się treści w kolejnych etapach kształcenia (np. dokładnie te same treści wskazane zostały w karcie zajęć *nowoczesne media i technologie w warsztacie dydaktycznym*, realizowanego w I i w II semestrze studiów pierwszego stopnia).

Na studiach drugiego stopnia treści określone w kartach zajęć z dydaktyki pierwszego i drugiego przedmiotu są adekwatne do efektów uczenia się zdefiniowanych w standardzie dla dydaktyki przedmiotowej. Wątpliwości wzbudzają natomiast treści dwóch zajęć oferowanych w ramach ścieżki nauczycielskiej w ostatnim semestrze studiów drugiego stopnia. W ramach *pragmatyki zawodowej nauczycieli historii i WOS* oraz *elementów prawa oświatowego* omawiane są bowiem treści przypisane w standardzie kształcenia do pedagogiki (grupa zajęć B), które realizuje się wcześniej w ramach *pedagogiki dla nauczycieli*, prowadzonej w Studium Pedagogicznym UJ. W obu przypadkach mamy zatem do czynienia z merytorycznie nieuzasadnionym powtarzaniem treści i ich ponowną weryfikacją. Treści z zakresu przygotowania psychologiczno-pedagogicznego realizowane na zajęciach z *psychologii dla nauczycieli* i *pedagogiki dla nauczycieli* w Studium Pedagogicznym odpowiadają wymaganiom standardu, choć w celu pełnego pokrycia wszystkich efektów uczenia się **rekomenduje się** wprowadzenie do zajęć z pedagogiki zagadnień związanych z „problemami dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki” oraz „szkolną sytuacją dzieci z doświadczeniem migracyjnym”, dzieci będących „w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej.”

Studia pierwszego stopnia na kierunku historia w UJ trwają 6 semestrów i obejmują 1905 godzin zajęć zorganizowanych, a na studiach drugiego stopnia – 4 semestry i 1170 godzin zajęć. Liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia nie wzbudza zastrzeżeń. Szacowany w programie studiów licencjackich łączny nakład pracy studentów, wymagany do ukończenia tych studiów wynosi 180 pkt ECTS, a w programie studiów magisterskich – 122 pkt ECTS. Student przygotowujący się do zawodu nauczyciela, aby uzyskać uprawnienia zawodowe musi jednak dodatkowo zaliczyć 180 godzin zajęć i 30 godzin praktyk w ramach przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, realizowanego przez Studium Pedagogiczne. W rzeczywistości więc nakład pracy uczestników ścieżki *nauczycielskiej* podczas studiów zwiększa się o 10 pkt ECTS, nie jest on jednak powiązany ani z programem studiów pierwszego ani drugiego stopnia. Oszacowanie nakładu pracy studenta, niezbędnego do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do niektórych zajęć uznać należy za **niepoprawne**. Za przykład posłużyć może *lektorat z języka greckiego*, *lektorat z języka łacińskiego*, czy *lektorat z języka nowożytnego*. Ten pierwszy oferowany jest jako zajęcia fakultatywne na studiach pierwszego stopnia. Student w ciągu 6 semestrów może zaliczyć 180 godzin *lektoratu z języka greckiego*, ale przez cały ten okres nie uzyska ani 1 pkt ECTS. Nakład pracy studenta oszacowano na 0, co nie oddaje sytuacji rzeczywistej. Już bowiem samo uczestniczenie w zajęciach trwających 30 godzin oznacza 1 pkt ECTS, co przy 6 semestrach powinno dawać 6 pkt ECTS. W przypadku nauki języka konieczna jest także praca własna studenta, a więc łączny nakład pracy wyrażony liczbą punktów ECTS w przypadku lektoratu z j. greckiego powinien być wyższy niż 6 pkt ECTS. Z kolei w przypadku obowiązkowych na studiach pierwszego stopnia *lektoratów z łaciny*

oraz z języka nowożytnego punkty ECTS naliczane są studentowi dopiero po zaliczeniu 2 semestrów (na koniec roku akademickiego), chociaż w każdym semestrze – zgodnie z programem studiów – przeprowadzana jest weryfikacja efektów uczenia się i zaliczenie na ocenę. Niewykazywanie nakładu pracy studenta lub jego wykazywanie opóźnione o semestr (dopiero po kolejnym semestrze) narusza prawa studenta. Brak punktów ECTS uniemożliwia uznanie zajęć za równoważne lub włączenie ich do rozliczenia toku studiów (np. na innej uczelni). Ten sam problem występuje w programie studiów drugiego stopnia.

Liczba godzin zajęć służących przygotowaniu studentów do pracy w zawodzie nauczyciela z nadadkiem spełnia wymagania standardu kształcenia. W zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, emisji głosu i podstaw dydaktyki odpowiada ona minimum określone w rozporządzeniu MNiSW z 25 lipca 2019 r. W zakresie dydaktyk przedmiotowych jest znacząco wyższa niż w/w minimum. Łącznie na studiach pierwszego i drugiego stopnia studenci zobowiązani są do realizacji 405 godzin zajęć (o 165 godzin więcej niż wymaga tego standard). Liczba ta obejmuje zarówno zajęcia z *dydaktyki historii* powiązane z etapami edukacyjnymi w wymiarze 150 godzin, co odpowiada wymaganiom standardu, zajęcia z *dydaktyki WOS* jako drugiego przedmiotu, także powiązane z etapami edukacyjnymi w wymiarze 120 godzin, co z niewielkim nadadkiem odpowiada minimum, określone w standardzie (o 30 godzin), jak i 135 godzin zajęć ogólnych, niepowiązanych z etapami edukacyjnymi (np. *nowoczesne media i technologie w warsztacie dydaktycznym, dzieje oświaty i wychowania*) i luźno związanymi z nauczaniem danego przedmiotu (np. *elementy prawa oświatowego*). Część z tych zajęć, jak wykazano powyżej, powtarza treści obecne na zajęciach z przygotowania psychologiczno-pedagogicznego (np. *pragmatyka zawodowa nauczycieli historii i WOS*), pozostałe realizują efekty ogólne ze standardu (np. *dzieje oświaty i wychowania* czy *kurs BHP w szkole i pierwsza pomoc*) bądź rozszerzają treści zajęć z dydaktyk przedmiotowych (np. *nowoczesne media i technologie w warsztacie dydaktycznym, dzieje oświaty i wychowania*).

Zwiększona liczba godzin zajęć z przygotowania dydaktycznego (o 165 godzin) nie uzasadnia jednak znaczącego przeszacowania nakładu pracy studentów, wyrażonego w punktach ECTS, przypisanych do tych zajęć. Łącznie 405 godzinom zajęć przypisano aż 42 pkt ECTS. W odniesieniu do dydaktyk przedmiotowych, zarówno dydaktyki pierwszego przedmiotu (*dydaktyka historii*), jak i do drugiego (*dydaktyka WOS*) oszacowanie to jest **niepoprawne**, tzn. nie jest zgodne z wytycznymi określonymi w standardzie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami łączny nakład pracy studenta uczestniczącego w 150 godzinach zajęć z dydaktyki pierwszego przedmiotu i realizującego 120 godzin praktyk to 15 pkt ECTS. Tymczasem na kierunku historia zrealizowanie tylko samych 150 godzin zajęć z dydaktyki przedmiotu (bez praktyk) wymaga 18 pkt ECTS (!). Podobnie, w przypadku przygotowania do nauczania drugiego przedmiotu, tj. WOS. W standardzie uznano, że osiągnięcie wskazanych efektów uczenia się wymaga min. 90 godzin zajęć i 90 godzin praktyk. Nakład pracy studenta związany z udziałem w tych dwóch formach kształcenia i ich zaliczeniem oszacowano na 7 pkt ECTS. Studenci historii zobowiązani są do realizacji nieco większej liczby zajęć z *dydaktyki WOS* (o 30 godzin), ale ich nakład pracy oszacowano nieproporcjonalnie wyżej. Łącznie 120 godzinom zajęć przypisano aż 12 pkt ECTS. Takie przeszacowanie nie znajduje swojego uzasadnienia w założonych dla zajęć efektach uczenia się ani w przepisach ministerialnego standardu.

Sekwencja zajęć przewidzianych programem studiów na obu poziomach kształcenia w większości nie wzbudza zastrzeżeń. **Niepoprawne jest** jednak ułożenie jedynie na studiach pierwszego stopnia zajęć zaliczonych do ścieżki nauczycielskiej. Edukacyjne zastosowanie mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnej” w nauczaniu historii, przypisane w standardzie kształcenia do dydaktyki

przedmiotowej (D.1./E.1.W8) omawiane jest ze studentami podczas zajęć *nowoczesne media i technologie w warsztacie dydaktycznym* już podczas I semestru studiów, równoległe z *podstawami dydaktyki*, które stanowią wstęp do dydaktyk przedmiotowych, rozpoczynających się dopiero w III semestrze studiów. Studenci rozpatrują więc wykorzystywanie podczas lekcji historii i WOS, np. filmów i seriali, choć nie zajmowali się jeszcze lekcją historii czy WOS jako taką. Niewłaściwe jest także rozpoczynanie dydaktyk przedmiotowych od dydaktyki drugiego przedmiotu tj. WOS, a tak właśnie realizowany jest program ścieżki nauczycielskiej na ocenianym kierunku studiów (pierwsze zajęcia z *dydaktyki WOS w szkole podstawowej* ulokowano w III semestrze, a z *dydaktyki historii w szkole podstawowej* w kolejnym). Przygotowanie do nauczania drugiego lub kolejnego przedmiotu bazuje na wiedzy i umiejętnościach opanowanych podczas zajęć z dydaktyki pierwszego przedmiotu, uzupełnia posiadane przez studenta przygotowanie dydaktyczne o zagadnienia specyficzne dla dodatkowego przedmiotu nauczania. Z tego też powodu ustawodawca uznał mniejszą liczbę godzin zajęć za wystarczającą do opanowania tego samego zakresu efektów uczenia się. Zajęcia z dydaktyki WOS powinny zatem następować po częściowym przynajmniej opanowaniu wiedzy i umiejętności potrzebnych do nauczania historii. Błędnie umiejscowiono także w programie studiów *kurs BHP w szkole wraz z pierwszą pomocą*. Zajęcia te odbywają się w ostatnim semestrze studiów drugiego stopnia, a więc już po odbyciu praktyk zawodowych w szkole podstawowej oraz większości praktyk zawodowych w szkole ponadpodstawowej (w ostatnim semestrze studenci realizują ostatnie 30 godzin praktyk szkolnych), podczas których wiedza z zakresu bezpieczeństwa w szkole i umiejętność udzielenia pierwszej pomocy jest niezbędna.

Sekwencja zajęć realizowanych w Studium Pedagogicznym UJ i odpowiadających grupie B z rozporządzenia w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne) jest właściwa. Są one jednak **niepoprawnie** powiązane z programem studiów historycznych. Program studiów pierwszego stopnia nie zawiera żadnych wytycznych dotyczących realizacji zajęć z psychologii i pedagogiki, program studiów drugiego stopnia zobowiązuje studentów do ich zaliczenia w celu uzyskania uprawnień zawodowych, ale nie wskazuje etapu studiów, podczas którego powinno to nastąpić. Nie wyjaśnia też, czy zobowiązanie to dotyczy studiów drugiego stopnia, czy może wcześniejszego etapu kształcenia. Teoretycznie więc, student może rozpocząć zajęcia z grupy B w dowolnym momencie, ale w praktyce do Studium Pedagogicznego na zajęcia przeznaczone dla przyszłych nauczycieli trafiają studenci historii, będący na II roku studiów pierwszego stopnia. Rozpoczynają zatem zdobywanie podstaw z psychologii i pedagogiki już po zaliczeniu *podstaw dydaktyki*, odwołującej się do wiedzy i umiejętności specyficznych dla tych dwóch dyscyplin. W tym samym czasie, bo w III semestrze studiów, nie mając jeszcze wiedzy o procesie rozwoju ucznia (np. poznawczym czy społeczno-emocjonalnym) zaczynają przygotowywać się do nauczania WOS w szkole podstawowej, a więc rozpoczynają kształcenie w zakresie dydaktyki szczegółowej, która opiera się na wiedzy o potencjale ucznia na danym etapie edukacyjnym. Brak merytorycznie uzasadnionej sekwencji zajęć między zajęciami z grupy B, C i D/E uznać należy za niewłaściwe.

Zarówno dobór form zajęć określonych w programie studiów na obu poziomach kształcenia, jak i proporcje między wykładami a formami aktywizującymi studentów (np. konwersatoria, seminaria, laboratoria, translatoria) są właściwe i zapewniają osiągnięcie założonych efektów uczenia się. **Rekomenduje się** zamianę części konwersatoriów na ćwiczenia. Jak wykazały hospitacje, sposób ich prowadzenia i wykorzystywane metody dydaktyczne są bowiem charakterystyczne dla ćwiczeń. Także sformułowane w kartach zajęć cele kształcenia wyraźnie wskazują na ćwiczeniowy charakter zajęć (np.

zajęcia *warsztat historyka i przygotowanie do pisania prac akademickich* „w zasadniczej mierze mają służyć ćwiczeniu praktyk warsztatu historyka. Obejmą one wyszukiwanie informacji naukowej, prace z tekstami historiograficznymi, wynajdywanie i krytykę źródeł, przedstawienie materiału dowodowego, budowanie argumentacji, wykorzystanie metod i teorii historycznych, komponowanie tekstu naukowego.”). **Niepoprawna jest** natomiast niezgodna z wymaganiami standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela forma zajęć oferowanych przez Studium Pedagogiczne, składających się na przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne – wszystkie zajęcia z psychologii i pedagogiki mają formę konwersatorium. Tymczasem rozporządzenie MNiSW z 25 lipca 2019 r. zobowiązuje uczelnie, by 2/3 godzin zajęć z grupy B realizowane było w formie wykładów i ćwiczeń, zaś pozostałe godziny zostały „zintegrowane z realizacją praktyk zawodowych”. Wprawdzie, zgodnie z wytycznymi zamieszczonymi na stronie internetowej Studium ostatnie 30 godzin *psychologii dla nauczycieli* i 30 godzin *pedagogiki dla nauczycieli* odbywa się po zakończeniu praktyk psychologiczno-pedagogicznych, ale karty tych zajęć nie zawierają informacji, by forma realizacji tych zajęć, ich cele i treści były jakkolwiek zintegrowane z odbytymi praktykami.

Programy studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku historia zapewniają studentom wybór zajęć w wymiarze wymaganym w rozporządzeniu MNiSW z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2787, ze zm.) i umożliwiają rzeczywistą indywidualizację ścieżki kształcenia każdemu studentowi. Przedmiotem wyboru są bowiem na studiach pierwszego stopnia ścieżki specjalizacyjne (student wybiera jedną spośród trzech na studiach pierwszego stopnia i czterech na studiach drugiego stopnia), wykłady z poszczególnych epok historycznych (student wybiera jeden z trzech wykładów z historii starożytnej i po jednym z co najmniej trzech oferowanych wykładów z historii Polski i historii powszechnej dla każdej epoki historycznej), lektoraty języków nowożytnych, seminaria, a także wybrane warsztaty w ramach ścieżek specjalizacyjnych. Z kolei na studiach drugiego stopnia studenci wybierają seminaria magisterskie, bloki tematyczne, wykłady z epoki, wykłady w języku angielskim, zajęcia ze źródłoznawstwa i zajęcia z metodologii historii. Na obu poziomach kształcenia Uczelnia zapewnia także studentom zajęcia z nauk społecznych – z socjologii i ekonomii na studiach pierwszego stopnia, z demografii i metod kwantytatywnych w naukach społecznych na studiach drugiego stopnia – w wymaganym wymiarze 5 pkt ECTS oraz zajęcia służące doskonaleniu znajomości języków obcych. Na studiach licencjackich program zobowiązuje studentów do 120 godzin lektoratów z języka nowożytnego i 120 godzin lektoratów z łaciny. Stwarza także możliwość nauki języka greckiego oraz kontynuacji nauki łaciny w ramach dodatkowych, fakultatywnych zajęć. Na studiach magisterskich doskonaleniu biegłości językowej służą lektoraty, tłumaczenia i wykłady w języku angielskim w łącznym wymiarze 120 godzin oraz fakultatywne zajęcia z języków starożytnych. Zarówno liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów, jak i realizowane w ich ramach treści programowe umożliwiają osiągnięcie na studiach pierwszego stopnia biegłości językowej na poziomie B2 ESOKJ, a na studiach drugiego stopnia – B2+.

Metody kształcenia stosowane na studiach historycznych pierwszego i drugiego stopnia są różnorodne (od wykładów z prezentacją multimedialną przez indywidualną i zespołową pracę z tekstem, dyskusję, analizę przypadku, burzę mózgów, po grywalizację, debatę oksfordzką, grę dydaktyczną i metodę projektów), specyficzne dla kierunku studiów i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zachęcają studentów do aktywności i samodzielności, umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej w dyscyplinie historia oraz do osiągnięcia wymaganego programem studiów poziomu biegłości językowej.

Praktyki zawodowe przewidziano w programie studiów zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, na każdej prowadzonej specjalizacji. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk na studiach pierwszego stopnia wpisują się w koncepcję i cele kształcenia dla kierunku, które, poza celami typowymi i specyficznymi dla profilu ogólnoakademickiego, koncentrują się na rozwijaniu zainteresowań fachowych, społecznych i kulturalnych oraz zakładają przygotowanie absolwenta do pracy w różnorodnych instytucjach edukacyjnych, archiwach oraz do animacji wydarzeń promujących wiedzę historyczną. Odbywa się to w ramach wymienionych wyżej specjalizacji o nachyleniu zawodowym, przygotowania do pracy w archiwach, muzeach, bibliotekach, wydawnictwach itd. Przykłady efektów powiązanych z tymi założeniami, widoczne w programie praktyk to np.: „potrafi samodzielnie zdobywać i utrzymywać wiedzę z zakresu archiwistyki, opracowywania materiałów archiwalnych, gromadzenia i udostępniania oraz popularyzacji materiałów źródłowych” (na specjalizacji *archiwistycznej*, studia pierwszego stopnia), „zna i rozumie sposoby działalności i aktualną ofertę współczesnych instytucji kultury, a zwłaszcza instytucji zachowujących spuściznę historyczną i upowszechniających wiedzę” (dla specjalizacji *antropologia historyczna*, studia drugiego stopnia), „potrafi wykonać zlecane mu elementy prac redakcyjnych i edytorskich; potrafi przygotowywać teksty historyczne zgodnie z wymogami nauk historycznych” (dla specjalizacji w zakresie *dziedzictwa historycznego i edytorstwa źródeł* na studiach drugiego stopnia). Jednocześnie, efekty te są specyficzne dla obszarów działalności zawodowej, w których zatrudnienie znaleźć ma absolwent kierunku, a także zgodne z efektami kierunkowymi, które częściowo powielają, co jest założeniem **niewłaściwym**, gdyż winny stanowić ich uszczegółowienie. Prawdłowo, zgodnie z wymogami profilu ogólnoakademickiego, katalog efektów dla praktyk uwzględnia kompetencje związane z nabywaniem kompetencji badawczych np. „potrafi świadomie stosować w mowie i piśmie terminologię fachową, tak w pracy badawczej, jak i przy popularyzacji nauki”, „potrafi (...) w celu przeprowadzenia kwerendy archiwalnej (...) a także krytycznie weryfikować wskazane odnośniki do źródeł archiwalnych”.

Niepoprawny jest sposób, w jaki efekty uczenia się zostały dobrane i sformułowane dla praktyk w zakresie poszczególnych specjalizacji. Pierwszym problemem jest zakres efektów i ich liczba nieproporcjonalna do nakładu pracy studenta wyrażonego w liczbie punktów ECTS. I tak, na studiach pierwszego stopnia na specjalizacji *archiwistycznej* przyjęto wyjątkowo szeroki wachlarz 15 efektów (5 w kategorii wiedzy, 6 umiejętności i 4 kompetencji społecznych), na osiągnięcie których przewidziano jedynie 5 pkt ECTS. W kategorii wiedzy ujęto takie, których zakres nie jest dostosowany do rodzaju zajęć – praktyki zawodowej, a jest typowy dla zajęć wykładowych i konwersatoryjnych. Ponadto, przyjmując, że głównym celem praktyk zawodowych, jako rodzaju zajęć, jest praktyczne zastosowanie wiedzy zdobytej na Uczelni, rozwijanie konkretnych umiejętności zawodowych i kompetencji w autentycznym środowisku zawodowym oraz poznanie środowiska pracy, w tym wykorzystanie i rozwój efektów uzyskanych w wyniku realizacji innych zajęć, **niewłaściwe jest** założenie, że to podczas praktyki student poznaje podstawy archiwistyki, w tym terminologię archiwistyczną. Przykładem potwierdzającym tę nieprawidłowość jest efekt: „zna i rozumie fachową terminologię archiwistyczną. Potrafi zrozumieć i prawidłowo zinterpretować treści metodyczne z zakresu archiwistyki”, „zna i rozumie podstawową fachową terminologię historyczną w przynajmniej jednym języku nowożytnym, bądź dawnym występującym w źródłach jednej z epok historycznych. Rozumie język staropolski oraz pojęcia występujące w materiałach źródłowych”. Student, bowiem, w wyniku realizacji praktyki nie poznaje terminologii historycznej w języku nowożytnym lub dawnym, nie osiąga kompetencji w zakresie języka staropolskiego i nie uczy się pojęć występujących w materiałach źródłowych. Co więcej, Uczelnia nie weryfikuje osiągnięcia takich kompetencji podczas praktyk. Z kolei, na specjalizacji z zakresu *antropologii historycznej*, również na studiach pierwszego

stopnia, zakładając takie same nakłady pracy studenta (5 ECTS), przewidziano osiągnięcie jedynie trzech efektów uczenia się – 1 w kategorii umiejętności, 2 w kategorii kompetencji społecznych i sformułowano jest w sposób generyczny, więc ich osiągnięcie wymaga *de facto* niewspółmiernie niższych nakładów pracy niż na innej specjalizacji na tym samym kierunku studiów, choć ich wymiar wyrażony w punktach ECTS jest w obu przypadkach identyczny. Co więcej, w wyniku realizacji praktyki na tej drugiej specjalizacji, student nie osiąga żadnych efektów w kategorii wiedzy i rozwija jedynie jedną umiejętność – wykorzystuje w działalności zawodowej wiedzę, której zakres nie został doprecyzowany. Analogiczne problemy nieprawidłowego doboru efektów stwierdzono na studiach drugiego stopnia, gdzie wprawdzie nie są widoczne tak duże dysproporcje jak na studiach pierwszego stopnia, ale obserwuje się zbyt generyczny charakter efektów w przypadku specjalizacji *antropologia historyczna* (np. „potrafi stosować zróżnicowane metody upowszechniania wiedzy historycznej”), a z drugiej strony rozbudowane, wielocłonowe i uszczegółowione efekty praktyk w zakresie specjalizacji *dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł* (np. „zna i rozumie zasady i etapy pracy redakcyjnej nad tekstem historycznym zna i rozumie wpływ podłoża narodowego i kulturowego na różnice stanowisk w naukach historycznych. Zna i rozumie metody i sposoby tłumaczenia tekstów dotyczących zagadnień historycznych przynajmniej z jednego języka nowożytnego obcego i tłumaczenia tekstów źródłowych”). Dodatkowo, również na studiach drugiego stopnia widoczny jest problem efektów, które w programie osiągane są w wyniku zajęć realizowanych w Uczelni, więc w ramach praktyk, poza Uczelnią, powinny być wykorzystywane w środowisku zawodowym i ewentualnie wzmacniane czy też rozszerzane.

Kolejna **nieprawidłowość** dotycząca efektów w ramach praktyk to brak właściwej progresji i zróżnicowania na kolejnych etapach realizacji praktyki na specjalizacji *archiwistycznej* (studia pierwszego stopnia) oraz *zarządzanie dokumentacją – archiwistyka* (studia drugiego stopnia). W obu przypadkach przewidziano dwa etapy realizacji praktyk, na obu powtórzono te same efekty kierunkowe, przy czym na studiach pierwszego stopnia na pierwszym etapie zostały dodatkowo uszczegółowione i rozszerzone, a na studiach drugiego stopnia stwierdzono zjawisko odwrotne – uszczegółowienie tego samego efektu wystąpiło na etapie drugim. Niezależnie jednak od etapu, na którym uszczegółowienie zostało stwierdzone, studenci osiągają dwukrotnie te same efekty i dwukrotnie są one weryfikowane, co jest **niepoprawne**.

Zauważyć należy również, że w sylabusach praktyk **niepoprawnie**, niezgodnie ze szczegółowymi charakterystykami PRK, przyporządkowano umiejętności pracy w grupie do kategorii kompetencji społecznych. Jest to widoczne w wielu miejscach w programie praktyk.

Biorąc pod uwagę wszystkie wyżej opisane nieprawidłowości dotyczące formułowania i doboru efektów uczenia się dla praktyk, zauważalny jest brak działań jakościowych odnośnie konstruowania programów praktyk. Wskazane rozbieżności w liczbach i zakresach efektów stanowią jedynie punkt wyjścia do kolejnych **nieprawidłowości**, również ujętych w ocenie, np. określania treści dla praktyk, rozliczania nakładu czasu pracy studenta, metod weryfikacji i oceny osiąganych efektów, ogólnego nieuporządkowania praktyk, braku podejścia systemowego do praktyk w ramach prowadzonego kierunku studiów – zostały one zaplanowane w sposób odrębny dla każdej specjalizacji tak, jakby były skonstruowane dla kilku niezależnych kierunków studiów, a nie stanowiły spójnego elementu jednego kierunku pn. historia. Stąd też, koncepcja praktyk jako istotnego elementu programu studiów jest wewnętrznie niespójna.

Treści programowe przyjęte dla praktyk są **niepoprawne** – mają charakter szcątkowy lub są niewłaściwie dobrane. Na studiach pierwszego stopnia na specjalizacji *archiwistycznej* to jedynie przepisy BHP i ogólny opis czynności studenta („praca pod kontrolą opiekuna praktyk zgodna z ramowym programem praktyk”), a na specjalizacji *antropologia historyczna* to skrócony opis procedury realizacji praktyk oraz nazwy praktykodawców, więc w tym przypadku nie zostały w ogóle określone. Treści nie umożliwiają osiągnięcia żadnego z efektów przyjętych na studiach pierwszego stopnia np. „zna i rozumie aktualną działalność Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych oraz wyznaczone kierunki rozwoju współczesnej archiwistyki”, „potrafi tłumaczyć i interpretować proste teksty źródłowe w języku starożytnym lub dawnym”, „potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę w działaniach edukacyjnych, promocyjnych i wystawienniczych” i in. Dla praktyk na studiach drugiego stopnia stwierdzono analogiczny problem niewłaściwie określonych treści, niewystarczających, aby osiągnąć przyjęte efekty uczenia się.

Wymiar praktyk w ramach tego samego kierunku i tej samej koncepcji kształcenia jest bardzo zróżnicowany – zarówno między specjalizacjami, jak i między poziomami studiów. Na studiach pierwszego stopnia dla specjalizacji *archiwistycznej* to 165 godzin i 11 ECTS (80 godzin i 5 ECTS w semestrze IV oraz 85 godzin i 6 ECTS w VI), a dla specjalizacji w zakresie *antropologii historycznej* 90 godzin i 5 ECTS (w semestrze VI). Różnica w wymiarze praktyk pomiędzy nimi to 75 godzin i 6 ECTS, choć realizowane są w obrębie tego samego programu i koncepcji kształcenia w ramach jednego kierunku studiów. Problemy z określaniem wymiaru praktyk na studiach drugiego stopnia są analogiczne. Dla przykładu na specjalizacji *zarządzanie dokumentacją – archiwistyka*: 120 godzin i 8 ECTS, w tym 40 godzin z liczbą ECTS „zero” w I semestrze, 40 godzin i 5 ECTS w II semestrze, 40 godzin i „zero” ECTS w III semestrze oraz 40 godzin i 3 ECTS w IV semestrze, a na specjalizacji *antropologia historyczna*: według planu studiów – 60 godzin i 3 ECTS w III semestrze oraz taki sam wymiar w IV semestrze, razem 120 godzin i 6 ECTS, natomiast w programie praktyki wymiar 60 godzin i 3 ECTS podany jest sumarycznie dla semestru III i IV, a praktyka może odbywać się w jednym z nich albo w obu. Z kolei na specjalizacji *antropologia historyczna* to 105 godzin i 9 ECTS. Harmonogram praktyk zawodowych wskazuje na szereg niespójności w zakresie wymiaru, punktacji ECTS, przypisania do semestrów oraz rozkładu między specjalizacjami. Brakuje uzasadnienia zróżnicowania wymiaru i punktacji ECTS praktyk zawodowych w obrębie kierunku. Dodatkowo **niepoprawne jest** przypisanie niektórym praktykom, z określonymi efektami i nakładami pracy, liczby „zero” punktów ECTS. Wskazuje to na wadliwe stosowanie systemu ECTS i brak powiązania efektów uczenia się z liczbą punktów, co jest niezgodne z ustawowymi zasadami wyrażania nakładu pracy studenta w liczbie punktów ECTS.

Niepoprawny jest również brak w harmonogramie praktyk jednoznacznego przyporządkowania praktyk do semestru w przypadku *antropologii historycznej* na studiach drugiego stopnia. Nie określono jednoznacznie, w którym semestrze praktyka ma być realizowana, dopuszczając wybór III lub IV semestru albo obu tych semestrów jednocześnie. Taka elastyczność może prowadzić do nierówności w osiąganiu efektów uczenia się oraz trudności w organizacji i weryfikacji przebiegu praktyk. W harmonogramie praktyk zdiagnozowano również niespójności między planem studiów a programem praktyk. Dla jednej ze specjalizacji (*antropologia historyczna*, studia drugiego stopnia) plan studiów i program praktyk zawierają rozbieżne dane dotyczące wymiaru godzin i przypisania ECTS – plan wskazuje 120 godzin i 6 ECTS (po 60 godzin w semestrach III i IV), podczas gdy w programie praktyki podano 60 godzin i 3 ECTS łącznie dla semestru III-IV.

Inna zdiagnozowana nieprawidłowość w programie praktyk to **niewłaściwe** oszacowanie nakładu pracy studenta i jego zawyżenie oraz brak powiązania przypisanej liczby punktów ECTS z rzeczywistymi formami realizacji praktyk i efektami uczenia się. Program praktyk, w tym poszczególne sylabusy, jedynie w sposób hasłowy określają czynności składające się na praktykę zawodową, bez uzasadnienia przypisania im konkretnego wymiaru godzinowego i liczby punktów ECTS. Dla przykładu, w sylabusie *praktyki archiwistycznej I stopnia* wskazany w dokumentacji podział, na 80 godzin pracy u pracodawcy, 40 godzin przeznaczonych na przygotowanie „zadanej pracy” oraz 30 godzin samodzielnego studiowania literatury, nie znajdują odzwierciedlenia w opisach efektów uczenia się ani w materiałach potwierdzających przebieg praktyki. Brakuje informacji o charakterze i wymaganiach wspomnianej „pracy”, a także o zakresie i źródłach literatury, która ma być studiowana. Nieprawidłowości te uniemożliwiają weryfikację rzeczywistego obciążenia studenta. Nakład pracy przypisany do praktyki (5 ECTS) nie wynika z udokumentowanej analizy aktywności studenta, lecz z arbitralnych założeń. Liczba punktów ECTS nie jest zatem ustalana na podstawie rzeczywistego, udokumentowanego nakładu pracy studenta obejmującego wszystkie formy aktywności prowadzące do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Analogiczne problemy stwierdzono we wszystkich sylabusach praktyk na studiach pierwszego i drugiego stopnia, stąd przeszacowanie nakładu pracy studenta wyrażonego w punktach ECTS dotyczy całego programu praktyk. Dodatkowo, w przypadku, gdy w programach przewidziano inne formy zajęć, np. konsultacje, studiowanie literatury i in., nie określono efektów uczenia się dotyczących tych form zajęć ani metod ich weryfikacji w wyniku realizacji tych form. Sylabusy nie przewidują również żadnych treści powiązanych z wyżej wymienionymi formami. Potwierdza to dodatkowo, że nakład pracy studenta w przypadku praktyk jest przeszacowany.

Umieszczenie praktyk w planie studiów jest częściowo właściwe. Prawidłowo przewidziano semestry realizacji praktyk na studiach pierwszego stopnia, lokując je na drugim i trzecim roku studiów. Z kolei na studiach drugiego stopnia, na specjalizacjach, które przewidują praktyki już w I semestrze, umiejscowienie takie jest wadliwe, gdyż nie umożliwia stosowania w miejscu praktyki wiedzy i kompetencji zyskanych w wyniku realizacji innych zajęć.

Dobór miejsc praktyk jest w większości prawidłowy i zgodny z założeniami programowymi. Na studiach pierwszego stopnia praktyka na specjalizacji *antropologia historyczna* odbywa się w placówkach muzealnych, w bibliotekach, instytucjach kultury o charakterze lokalnym, instytucjach edukacyjnych, wydawnictwach i organizacjach pozarządowych. Praktyki specjalizacji *archiwistycznej* mają miejsce w archiwum państwowym, zakładowym lub innym uzgodnionym z opiekunem praktyk. Na studiach drugiego stopnia miejsca praktyk dla specjalizacji *antropologia historyczna* również są właściwe – mają miejsce w różnych instytucjach kultury (np. Małopolskim Instytucie Kultury, Małopolskim Centrum Kultury i in.), w których studenci zdobywają praktyczne umiejętności powiązane z ich działalnością, prowadzeniem projektów edukacyjnych, kulturalnych oraz aktywnością związaną z propagowaniem dziedzictwa narodowego. Również na specjalizacji *zarządzanie dokumentacją – archiwistyka* dobór jest prawidłowy. To ponownie archiwa państwowe, zakładowe lub specjalne, jedynie zakres zadań studenta jest szerszy niż na studiach pierwszego stopnia. Natomiast, w przypadku praktyki na specjalizacji *dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł* stwierdzono nieprawidłowości w doborze miejsc praktyk. Podczas, gdy na pierwszym etapie praktyki poprawnie je zaplanowano – w wydawnictwie lub instytucji nauki, bądź kultury prowadzącej działalność wydawniczą (m.in. Bibliotece Jagiellońskiej, wydawnictwach, Księgarni Akademickiej, muzeach regionalnych itp.), to etap drugi realizowany jest poprzez udział studentów w obozie epigraficzno-heraldycznym, który nie został

opisany w programie praktyk ani pod kątem specyficznych efektów i treści, ani pod kątem praktykodawców, u których się odbywa. Nie wiadomo więc, w jakich miejscach praktyki mają mieć miejsce i czy miejsca te umożliwiają osiągnięcie efektów praktyki i realizację jej celów.

Regulacje dotyczące organizacji i nadzoru nad praktykami zawodowymi w Uczelni **są niepoprawne** – nieuporządkowane, fragmentaryczne i niespójne. Obowiązujące dokumenty opracowano odrębnie dla poszczególnych specjalizacji, co jest formalnie dopuszczalne, jednak zastosowane rozwiązania mają zróżnicowany zakres i formę, a w wielu przypadkach nie obejmują kluczowych elementów wymaganych dla prawidłowego funkcjonowania tej formy zajęć. W dokumentach prawidłowo określono kwalifikacje opiekunów praktyk w miejscu odbywania praktyki (np. dla specjalizacji *zarządzanie dokumentacją – archiwistyka* wskazano konieczność posiadania wykształcenia archiwalnego i odpowiedniego stażu zawodowego), natomiast nie określono wymagań wobec uczelnianych opiekunów praktyk, w tym ich kwalifikacji, zadań, zakresu odpowiedzialności oraz zasad nadzoru nad realizacją praktyk. Ponadto, brak jest kryteriów doboru i kwalifikowania instytucji przyjmujących studentów na praktyki – w regulacjach nie opisano wymagań dotyczących profilu działalności podmiotów, warunków zapewniających osiągnięcie efektów uczenia się. W obowiązujących dokumentach nie uwzględniono również zasad potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych podczas praktyk w miejscu pracy, procedury oceny ich adekwatności do efektów założonych w programie oraz mechanizmów monitorowania i hospitowania praktyk. Nie zdefiniowano także zasad współpracy i komunikacji pomiędzy opiekunami praktyk w podmiotach zewnętrznych a osobami nadzorującymi praktyki po stronie Uczelni, co ogranicza skuteczność nadzoru dydaktycznego.

Problemem powiązanim jest forma przyjętych i upublicznionych regulacji. Jest opisowa i ogólnikowa w jednych kwestiach, a bardzo szczegółowa w drugich. Dokumenty częściej wskazują przykładowe możliwości postępowania niż jednoznacznie określają obowiązujące zasady, role, tryby, formy i procedury. Tym samym, nie spełniają one funkcji wiążącego regulaminu praktyk zawodowych, który w sposób jednoznaczny określałby obowiązki uczestników, przebieg i ocenę praktyk.

Uczelnia na ogół zapewnia dla studentów miejsca praktyk zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiające osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, jednak w przypadku wspomnianego wyżej obozu epigraficzno-heraldycznego, odbywanego w ramach praktyk, takich miejsc nie wskazano. Regulacje ogólne oraz programy praktyk przewidują samodzielne wskazanie przez studenta miejsca odbywania praktyk i opisują procedurę, w tym podejmowanie decyzji przez osobę sprawującą nadzór nad praktykami, która zatwierdza to miejsce. Nie uwzględniono jednak w dokumentach praktyk w oparciu o jakie, z góry określone i formalnie przyjęte kryteria jakościowe, tego doboru dokonuje.

W ramach przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu studenci historii na UJ realizują szkolne praktyki zawodowe. Program studiów zobowiązuje ich do zaliczenia śródrocznych i ciągłych praktyk dydaktycznych z historii jako pierwszego i WOS jako drugiego przedmiotu. Uzupełnieniem tego kształcenia jest praktyka w dziale edukacyjnym muzeum w wymiarze 30 godzin.

Oprócz tego przyszli nauczyciele historii i WOS odbywają także praktyki psychologiczno-pedagogiczne, których program nie obejmuje, ale są one wymagane standardem kształcenia, określonym w rozporządzeniu MNiSW z 25 lipca 2019 r. i organizowane przez Studium Pedagogiczne UJ. Wymiar tych praktyk, jak i przypisana im liczba punktów ECTS nie wzbudzą zastrzeżeń. Odbywają się one po

zakończeniu drugiego semestru zajęć z psychologii i pedagogiki, ich usytuowanie w planie zajęć z grupy B uznać należy zatem za właściwe.

Inaczej przedstawia się sprawa z praktykami dydaktycznymi. Łącznie na studiach pierwszego i drugiego stopnia studenci zobowiązani są odbyć 120 godzin praktyk przygotowujących do nauczania historii i 90 godzin praktyk przygotowujących do nauczania WOS. Ich wymiar, przypisanie do etapów edukacyjnych i etapów studiów są właściwe. Przypisana im liczba punktów ECTS **jest** jednak **niepoprawna** – znacząco przeszacowana i niezgodna z standardem kształcenia. Jak wspomniano powyżej, według obowiązujących przepisów 150 godzinom zajęć z dydaktyki pierwszego przedmiotu i 120 godzinom praktyk należy łącznie przypisać 15 pkt ECTS. Podział tych punktów pomiędzy poszczególne zajęcia i praktyki należy do decyzji Uczelni, ale musi być on uzasadniony merytorycznie. Tymczasem na ocenianym kierunku studiów tylko praktykom dydaktycznym z zakresu historii przyporządkowano aż 11 pkt ECTS, na 150 godzin zajęć z dydaktyki historii pozostawiając zaledwie 4 pkt ECTS, niewystarczające – zgodnie z określonym w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce godzinowym wymiarze 1 pkt ECTS – na uwzględnienie nakładu pracy studenta związanego z obecnością na 150 godzin zajęć. Jeszcze mocniej przeszacowano nakład pracy studentów realizujących praktyki dydaktyczne z WOS. 90 godzinom praktyk przypisano bowiem 8 pkt ECTS, podczas gdy standard łącznie na 90 godzin zajęć i 90 godzin praktyk przeznaczył 7 pkt.

Praktyki dydaktyczne przygotowujące do nauczania historii i WOS zostały powiązane z etapami edukacyjnymi: w szkole podstawowej realizowanych jest 60 godzin praktyk z nauczania historii i 30 godzin praktyk z nauczania WOS, w szkole ponadpodstawowej natomiast: po 60 godzin praktyk z nauczania historii i WOS. Są one realizowane w formie praktyk śródrocznych (60 godzin w zakresie historii i 30 godzin w zakresie WOS) oraz ciągłych (60 godzin w zakresie historii i 60 godzin w zakresie WOS) i właściwie, bo zgodnie z kształceniem w zakresie dydaktyk przedmiotowych - umiejscowione w programie studiów.

Efekty uczenia się zdefiniowane dla kolejnych etapów praktyk dydaktycznych w zdecydowanej większości uwzględniają efekty określone w standardzie kształcenia nauczycieli dla praktyk zawodowych w grupie zajęć D i E (wyjątkiem jest *zawodowa praktyka ciągła z nauczania historii w szkole podstawowej*), ale nie zostały one właściwie uszczegółowione. Nie wskazują bowiem na etapy edukacyjne (powiązanie praktyk z etapem edukacyjnym sygnalizuje jedynie ich nazwa) oraz na powiązanie z przedmiotem nauczania. Treści programowe zostały sformułowane **niepoprawnie**, gdyż nie zapewniają osiągnięcia wszystkich założonych dla praktyk efektów uczenia się. Albo koncentrują się na czynnościach związanych z hospitacjami lekcji (np. *zawodowa praktyka śródroczna z nauczania historii w szkole podstawowej*, *zawodowa praktyka śródroczna z nauczania historii w szkole ponadpodstawowej*) pomijając zagadnienia umożliwiające poznanie „zadań dydaktycznych realizowanych przez szkołę”, „sposobu funkcjonowania oraz organizacji pracy dydaktycznej szkoły” czy „dokumentacji działalności dydaktycznej prowadzonej w szkole” (D.2/E.2.W1; W2; W3), albo wymieniają możliwe formy aktywności studenta odbywającego praktykę (np. *zawodowa praktyka ciągła z nauczania WOS w szkole podstawowej*; *zawodowa praktyka ciągła z nauczania historii w szkole ponadpodstawowej*; *praktyka ciągła z nauczania WOS w szkole ponadpodstawowej*). Prowadzenie lekcji, przygotowanie i sprawdzenie sprawdzianów pisemnych, zapoznavanie się z działalnością szkoły i dokumentacją szkolną i inne czynności wymienione w treściach programowych praktyk to zadania właściwe dla praktyki dydaktycznej i powinny być dla każdego studenta obowiązkowe. Tymczasem w kartach opisu praktyk są one wymieniane jako możliwe, a nie obowiązkowe „formy aktywności” praktykanta. Nie są też one powiązane ze specyfiką przedmiotu, np. dopuszcza się udział studentów

w „zajęciach pozaklasowych i pozalekcyjnych”, ale nie wskazuje się, że podczas praktyk z nauczania historii powinny one dotyczyć tego właśnie przedmiotu, a podczas praktyk z nauczania drugiego przedmiotu – zagadnień związanych z wiedzą o społeczeństwie. Nie chodzi bowiem o udział studenta w ramach praktyk dydaktycznych z historii w pracach dowolnego koła zainteresowań, ale o udział w działaniach koła historycznego.

Efekty uczenia się oraz treści programowe określone dla praktyki psychologiczno-pedagogicznej są zgodne ze standardem kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu.

Wybór miejsc odbywania praktyk psychologiczno-pedagogicznych i dydaktycznych, ich organizacja, jak i nadzór nad ich przebiegiem sprawowany przez szkolnego i uczelnianego opiekuna praktyk nie budzą zastrzeżeń. Uczelnia w doborze szkolnych opiekunów praktyk kieruje się oceną wykształcenia i doświadczenia nauczyciela szkolnego w pracy wychowawczej i nauczycielskiej, posiada też zasady weryfikowania i zatwierdzania miejsc odbywania praktyk samodzielnie wybranych przez studentów, choć większość z nich realizuje praktyki w szkołach krakowskich, z którymi Uczelnia ma długą i sformalizowaną współpracę.

Program praktyk na wszystkich ścieżkach specjalizacyjnych, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunowie praktyk, realizacja praktyk, efekty uczenia się osiągane na wszystkich typach praktyk podlegają systematycznej ocenie z udziałem studentów. **Niepoprawne jest** jednak, iż ocena ta nie jest skuteczna, gdyż nie pozwoliła na zdiagnozowanie nieprawidłowości stwierdzonych w programie praktyk i ich realizacji. Wprawdzie Uczelnia wykorzystuje wyniki prowadzonych przez siebie przeglądów praktyk, jednak formułowane wnioski z oceny nie wpływają pozytywnie na wzrost jakości programu praktyk i ich realizacji.

Organizacja procesu kształcenia na kierunku historia, zarówno na studiach pierwszego i drugiego stopnia i w ramach wszystkich ścieżek specjalizacyjnych zapewnia studentom możliwość efektywnego uczenia się oraz prawidłową weryfikację i ocenę efektów uczenia się. Zajęcia obligatoryjne rozłożono równomiernie, a dzięki dużej liczbie zajęć do wyboru studenci mają wpływ na swój dzienny i tygodniowy plan zajęć i mogą dostosować go do swoich potrzeb.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie historia, do której przyporządkowano kierunek studiów, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie. Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają

studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności. Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się. Korekty wymaga jednak sposób szacowania nakładu pracy studenta w przypadku zajęć fakultatywnych i niektórych zajęć wielosemestralnych.

Treści kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela historii i WOS określone w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia nie uwzględniają wszystkich treści wymaganych w rozporządzeniu MNiSW z 25 lipca 2019 r. Niewłaściwa jest także sekwencja niektórych zajęć z przygotowania dydaktycznego, brak sekwencji między grupą zajęć zapewniających przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne a grupą zajęć służących przygotowaniu dydaktycznemu: ogólnemu i przedmiotowemu oraz formy zajęć z psychologii i pedagogiki. Szanowanie nakładu pracy studenta wyrażone punktach ECTS nie uwzględnia wytycznych sformułowanych w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu. Zastrzeżenia wzbudza także program, w tym jego zgodność z koncepcją kształcenia na kierunku, organizacja i realizacja praktyk nienauczyielskich, a w przypadku praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela niepełne uwzględnienie wymagań określonych w rozporządzeniu MNiSW z 25 lipca 2019 r. w zakresie efektów uczenia się, treści programowych i oszacowania nakładu pracy studenta.

Program, organizacja i nadzór nad realizacją praktyk zawodowych określonych w programie studiów nie są prawidłowe. Częściowo właściwy jest dobór miejsc ich odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura. Kompetencje opiekunów zakładowych zostały określone, są wystarczające i zapewniają prawidłową realizację praktyk, natomiast nie określono wymogów odnośnie do kompetencji osoby / osób sprawujących nadzór nad organizacją i realizacją praktyk po stronie Uczelni. Program praktyk przewiduje wprowadzenie osiągnięcia efektów uczenia się związanych z nabywaniem kompetencji badawczych, ale treści kształcenia i sposób organizacji praktyk nie zapewniają ich osiągnięcia przez studentów.

Sformułowane poniżej rekomendacje nie mają wpływu na ocenę kryterium. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

- 1) nieprzypisywania punktów ECTS do zajęć fakultatywnych i wielosemestralnych,
- 2) programu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela w zakresie treści programowych, liczby punktów ECTS, sekwencji i form zajęć,
- 3) programu praktyk dydaktycznych w zakresie efektów uczenia się, treści programowej i liczby punktów ECTS,
- 4) programu, organizacji i realizacji praktyk zawodowych nienauczyielskich,
- 5) ewaluacji i doskonalenia praktyk zawodowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się dostosowanie formy niektórych zajęć do celów kształcenia i zgodnych z nimi stosowanymi metodami dydaktycznymi poprzez zamianę części konwersatoriów na ćwiczenia.
2. Rekomenduje się w celu pełnego pokrycia efektów uczenia się określonych w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela wprowadzenie do zajęć z pedagogiki zagadnień związanych z „problemami dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki” oraz „szkolną sytuacją dzieci z doświadczeniem migracyjnym”, dzieci będących „w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej.”
3. W odniesieniu do praktyk zawodowych rekomenduje się:
 - a) skorygować klasyfikację efektów zgodnie z charakterystykami PRK,
 - b) jednoznacznie określić semestr realizacji praktyk dla wszystkich specjalizacji,
 - c) określić miejsca realizacji drugiego etapu praktyki na specjalizacji *dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł*, w tym wskazać typy praktykodawców, branże i obszary działalności, określić efekty uczenia się oraz treści właściwe dla tej formy praktyki (obozu), a także formy weryfikacji efektów uczenia się,
 - d) ujednolicić formę dokumentów regulujących odbywanie praktyk,
 - e) uspołnić dokumenty programowe dot. praktyk.

Zalecenia

1. Zaleca się przypisanie punktów ECTS do zajęć fakultatywnych oraz do każdego semestru zajęć wielosemestralnych.
2. Zaleca się w odniesieniu do kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela:
 - a) uwzględnienie w programie studiów zajęć, zapewniających przyszłym nauczycielom przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne w taki sposób, by zapewnić właściwą sekwencję treści z zakresu psychologii i pedagogiki oraz dydaktyki ogólnej i przedmiotowej,
 - b) pełne dostosowanie treści programowych przypisanych do zajęć z dydaktyk przedmiotowych na studiach pierwszego stopnia do wymagań standardu kształcenia,
 - c) wyeliminowanie powtarzania na studiach drugiego stopnia treści programowych, realizowanych podczas studiów pierwszego stopnia w ramach zajęć z przygotowania psychologiczno-pedagogicznego,
 - d) dostosowanie liczby pkt ECTS przypisanych do zajęć z dydaktyk przedmiotowych do wytycznych sformułowanych w standardzie kształcenia,
 - e) takie usytuowanie w programie studiów pierwszego stopnia dydaktyk przedmiotowych oraz zajęć z BHP i pierwszej pomocy, by zapewnić właściwą sekwencję treści programowych i odpowiednie przygotowanie do odbycia praktyk zawodowych,
 - f) dostosowanie form zajęć z grupy B do wytycznych sformułowanych w standardzie kształcenia.
3. Zaleca się w odniesieniu do praktyk dydaktycznych:
 - a) uszczegółowienie efektów uczenia się, określonych dla poszczególnych etapów praktyk, uwzględniające ich powiązanie z etapami edukacyjnymi i specyfiką przedmiotu,
 - b) pełne dostosowanie treści programowych do wymagań standardu kształcenia,
 - c) dostosowanie liczby punktów ECTS przypisanej do praktyk do wymagań standardu kształcenia.
4. Zaleca się w odniesieniu do praktyk zawodowych nienauczycielskich:
 - a) opracowanie spójnej dla kierunku koncepcji i programu praktyk, zgodnej z koncepcją i celami kształcenia na kierunku,

- b) przyjęcie efektów uczenia się w taki sposób, aby stanowiły uszczegółowienie efektów ogólnych, odnosiły się do kompetencji osiąganych w środowisku zawodowym, w tym badawczych, a także zapewnić właściwą progresję tych efektów pomiędzy kolejnymi etapami praktyk,
 - c) dostosowanie treści programowych tak, aby zapewniały możliwość osiągnięcia kompletu efektów uczenia się,
 - d) powiązanie wymiaru praktyk z rzeczywistym nakładem pracy studenta, w tym wyeliminowanie przypisywania punktów ECTS o wartości „zero” w sytuacjach, gdy przewidziano nakład pracy studenta i efekty uczenia się,
 - e) skorygowanie harmonogramu praktyk na studiach drugiego stopnia, tak aby ich realizacja następowała po osiągnięciu przez studentów odpowiednich efektów uczenia się w ramach innych zajęć, stanowiących przygotowanie merytoryczne do wykonywania zadań w miejscu praktyki,
 - f) ujednolicenie, uzupełnienie i uporządkowanie regulacji dotyczących organizacji i nadzoru nad praktykami, określając role, kwalifikacje i zadania opiekunów, kryteria doboru miejsc praktyk, a także procedury zatwierdzania, monitorowania i oceny praktyk, a także określić i formalnie przyjąć kryteria jakościowe doboru miejsc praktyk.
5. Zaleca się w odniesieniu do wszystkich typów praktyk usprawnienie systemu oceny praktyk, tak aby wyniki ich ewaluacji skutecznie przekładały się na doskonalenie programu i jego realizacji.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia. W procedurze rekrutacyjnej na studia historyczne pierwszego stopnia pod uwagę są brane wyniki matury osiągnięte z historii (waga 2) oraz dodatkowego przedmiotu do wyboru spośród takich przedmiotów jako filozofia, geografia, historia sztuki, historia muzyki, j. angielski, j. francuski, j. polski, j. hiszpański, j. łaciński i kultura antyczna, j. niemiecki, j. rosyjski, j. włoski i wiedza o społeczeństwie (waga 1). W przypadku rekrutacji na drugi stopień **niepoprawne jest** jednak, iż na studia historyczne może zostać przyjęta osoba posiadająca dyplom licencjata uzyskany na kierunku historia (waga 1), na innych kierunkach humanistycznych, społecznych lub teologicznych (waga 0,85) lub na dowolnym innym kierunku (waga 0,75). W obliczeniach wyniku postępowania brana jest pod uwagę średnia ze studiów (50%) oraz ocena egzaminu dyplomowego (50%). Obowiązujące zasady umożliwiają właściwy dobór kandydatów na pierwszy stopień studiów, ale nie zapewniają selektywności i właściwego doboru kandydatów na drugi stopień studiów o kwalifikacjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Warunki rekrutacji są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku.

Uczelnia posiada procedury w zakresie potwierdzania efektów uczenia się uzyskiwanych poza systemem studiów, a także identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej. Decyzję w sprawie uznania efektów uczenia się uzyskanych w kraju podejmuje zgodnie z regulaminem studiów Prodziekan ds. studenckich Wydziału Historycznego, a w przypadku uczelni zagranicznej Dyrektor ds. studenckich Instytutu Historii.

Metody weryfikacji efektów uczenia się stosowane na obu poziomach kształcenia są zróżnicowane, ciekawe i tym samym motywujące do pracy podczas zajęć oraz do pracy własnej, adekwatne do celów i formy zajęć i umożliwiają monitorowanie osiągnięć studentów oraz wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez nich założonych efektów uczenia. Efekty z zakresu wiedzy najczęściej weryfikowane są podczas egzaminów ustnych i pisemnych, sprawdzianów w postaci testów z pytaniami otwartymi lub jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru i kolokwii oraz za pomocą eseju i innych prac pisemnych, referatów czy prezentacji. Umiejętności sprawdzane są z kolei za pomocą obserwacji udziału studenta w debatach i dyskusjach, oceny pracy w ramach projektów zespołowych (np. przygotowanie książki do druku), ćwiczeń indywidualnych i grupowych, analiz przypadków, opracowania i analiz danych przy użyciu profesjonalnego oprogramowania. Gros z tych metod, a w szczególności przygotowywanie prac pisemnych w różnych formach (np. eseju naukowego, recenzje książek naukowych) służy sprawdzeniu i ocenie stopnia przygotowania studenta do pracy naukowej w dyscyplinie historia. Stosowane metody weryfikacji i kryteria oceny są rzetelne, przejrzyste i wiarygodne, zapewniają porównywalność ocen wystawianych studentom. Umożliwiają też właściwe sprawdzenie stopnia opanowania języka obcego na poziomie co najmniej B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia lub B2+ w przypadku studiów drugiego stopnia.

Metody weryfikacji efektów uczenia się stosowane na większości zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela są zróżnicowane, zgodne z wymaganiami standardu kształcenia i zapewniają możliwość sprawdzenia stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Do najczęściej stosowanych należą kolokwia pisemne i prezentacje weryfikujące wiedzę, a w odniesieniu do efektów z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych - portfolio z zadaniami praktycznymi realizowanymi podczas zajęć, projekt, zadania indywidualne i grupowe, przygotowanie konspektu lekcji, ocena aktywności podczas działań wykonywanych na zajęciach. Wyjątkiem są zajęcia z *pedagogiki dla nauczycieli*. Metody weryfikacji efektów uczenia się zdefiniowanych dla tych zajęć są **niepoprawne**: nie są zróżnicowane i tym samym nie są zgodne z wymaganiami standardu kształcenia. W każdym z trzech semestrów przeprowadzane jest wyłącznie kolokwium pisemne, wskazywane w standardzie jako właściwa metoda weryfikacji efektów uczenia się z zakresu wiedzy. Brakuje natomiast „bezpośredniej obserwacji studenta (...) w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego (...) wynikającego z roli nauczyciela”, wymaganej do weryfikacji efektów uczenia się z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.

Formy prac etapowych przedstawionych przez Uczelnię w zakresie praktyk nienauczycielskich obejmują w przypadku specjalizacji *archiwistycznej*: zaświadczenie o odbytej praktyce zawierające ogólną opinię o studencie, w przypadku *antropologii historycznej* (studia pierwszego i drugiego stopnia): zaświadczenie oraz załącznik zawierający tabelarycznie ujęte efekty uczenia się z miejscem na ich potwierdzenie. Na pozostałych specjalizacjach na studiach drugiego stopnia jest to karta informacyjna z przebiegu praktyki, a także zaświadczenie o odbyciu praktyk zawierające ogólną opinię o studencie. Wyżej wymienione formy nie są w pełni zgodne z wymogami zawartymi w sylabusach praktyk. Dla przykładu, na studiach drugiego stopnia w zakresie *zarządzania dokumentacją – archiwistyki* nie przedstawiono dowodów na prowadzenie zaliczenia pisemnego wskazanego jako metoda weryfikacji wszystkich efektów, a na *antropologii historycznej* dowodów przeprowadzania bieżącej i końcowej oceny przez opiekuna zakładowego. Dodatkowo, stwierdzono, że tematyka prac jest w dużej mierze niezgodna z sylabusem w przypadku wszystkich specjalizacji – np. na specjalizacji archiwistycznej (studia pierwszego stopnia) na pierwszym etapie praktyki nie uwidoczniło weryfikacji

efektów i treści wskazujących na ich osiągnięcie: „potrafi tłumaczyć i interpretować proste teksty źródłowe w języku staropolskim (...)”, „zna i rozumie podstawową fachową terminologię historyczną w przynajmniej jednym języku nowożytnym (...)” i in. W dokumentach specjalizacji *archiwistycznej* (studia pierwszego i drugiego stopnia) oraz *dziedzictwo historyczne i edytorstwo źródeł* nie uwzględniono weryfikacji efektów uczenia się w ogóle, natomiast na specjalizacji *antropologia historyczna* (studia pierwszego i drugiego stopnia) uwidoczniono dokumenty potwierdzające osiągnięcie efektów, jednakże efektów o odmiennym brzmieniu niż przyjęte w sylabusie tych praktyk. Wobec powyższych uwag brak jest zgodności tematyki prac etapowych z sylabusami. Metody weryfikacji efektów uczenia się nie są dobrane w sposób prawidłowy, gdyż nie odnoszą się do nich w sposób jakościowy, a dokumentacja praktyk nie potwierdza ich osiągnięcia. Wymogi merytoryczne i jakościowe dotyczące dokumentacji oraz pracy studenta również nie zostały sformułowane ani uwidocznione w dokumentacji praktyk. Nie wiadomo więc, w jaki sposób następuje weryfikacja i ocena efektów uczenia się i jakie są kryteria ich oceny.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk nienauczycielskich, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań **nie są poprawne**: nie są trafnie dobrane i nie umożliwiają skutecznego sprawdzenia i oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów.

Przebieg praktyk nauczycielskich (zarówno psychologiczno-pedagogicznych, jak i dydaktycznych) dokumentowany jest w dzienniczkach praktyk. Szkolni opiekunowie praktyk potwierdzają w dzienniczkach obserwacje i prowadzenie lekcji (praktyki dydaktyczne), udział w lekcjach wychowawczych i spotkaniach z rodzicami, konsultacje z pedagogiem szkolnym i dyrektorem szkoły, obserwacje i udział w zajęciach świetlicowych oraz w innych czynnościach opiekuńczych i wychowawczych (praktyki psychologiczno-pedagogiczne). W przypadku praktyk dydaktycznych osiągnięcie założonych efektów uczenia się potwierdzane jest w *Karcie obserwacji praktykanta*, zawierającej *Arkusze osiągniętych efektów uczenia się*, w której szkolny opiekun praktyk ocenia stopień osiągnięcia każdego efektu zdefiniowanego dla danych praktyk, formułuje opinię wskazując na silne i słabe strony praktykanta oraz wystawia ocenę z praktyk. Osiągnięcie efektów uczenia się weryfikuje za pomocą obserwacji pracy studenta i oceny przygotowywanych przez niego konspektów lekcji i materiałów dydaktycznych. Metody i zasady weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studentów podczas praktyk dydaktycznych uznać należy za właściwe, przejrzyste i skuteczne. **Rekomenduje się** jednak zamianę w *Karcie obserwacji praktykanta* „słabych stron studenta” na „elementy wymagające doskonalenia”, opinia formułowana po praktykach powinna bowiem motywować do dalszej pracy i rozwijania umiejętności dydaktycznych, nie powinna być oceną osoby jako takiej. Możliwe, że właśnie ze względu na niefortunne brzmienie tego punktu w udostępnionych przez Uczelnię przykładowych kartach szkolni opiekunowie praktyk pomijali go, tym samym nie dając studentowi wskazówek do dalszego rozwoju.

W przypadku praktyk psychologiczno-pedagogicznych osiągnięcie założonych efektów uczenia się potwierdzane jest w *Opinii o praktyce psychologiczno-pedagogicznej* formułowanej przez szkolnego opiekuna praktyk. Formularz nie wskazuje na konieczność odniesienia się w opinii od efektów założonych dla praktyk. Opiekunowie formułując opinię relacjonują więc czynności wykonywane przez studenta podczas praktyk i charakteryzują postawę praktykanta, nie zwracając uwagi na efekty uczenia się określone dla tych praktyk. Stosowane metody i narzędzia weryfikacji oraz dokumentowania osiągniętych efektów uczenia się nie są więc w tym przypadku w pełni efektywne.

Wstępnej oceny praktyk w odniesieniu do obu praktyk nauczycielskich dokonuje szkolny opiekun posługując się skalą ocen od niedostatecznej do wyróżniającej. Na tej podstawie oraz na podstawie informacji zawartych w dzienniczku praktyk, rozmowy z praktykantem, oceny konspektów lekcji i innych materiałów wytworzonych przez studenta podczas odbywania praktyki uczelniany opiekun praktyk podejmuje decyzję o jej zaliczeniu. Zarówno praktyki psychologiczno-pedagogiczne, jak i dydaktyczne zaliczane są bez oceny. Wysiłek opiekuna szkolnego związany z wystawieniem oceny idzie zatem na marne. **Rekomenduje się** uspoźnienie podejścia do oceny praktyk nauczycielskich: odejście od wystawiania stopni przez opiekuna szkolnego albo wprowadzenie zaliczenia praktyk na ocenę.

Ogólne zasady i procedury dyplomowania określa regulamin studiów. Zawierają one podstawowe informacje o pracy dyplomowej i egzaminie dyplomowym. Dla zajęć *seminarium dyplomowe* zostały przyjęte specyficzne dla kierunku efekty uczenia się, a formalne wymogi wobec prac dyplomowych: licencjackich i magisterskich opublikowane są na stronie internetowej. Kwestie techniczne są w nich opisane w sposób jasny, ale nie zostały dookreślone wymagania merytoryczne, z jasnym wskazaniem na różnice między pracami licencjackimi i magisterskimi odnoszącymi się do progresu kompetencji studentów między poziomami studiów. Nieprecyzyjnie jest określone znaczenie użycia lub pominięcia w pracy licencjackiej źródeł historycznych, a także zakresu oryginalności pracy, która na poziomie studiów drugiego stopnia „musi mieć charakter oryginalny”, a w przypadku licencjatu: „temat powinien być na tyle oryginalny, aby praca miała charakter samodzielny”. Niedookreślony jest też merytoryczny zakres egzaminu dyplomowego. **Rekomenduje się** doprecyzowanie zasad dyplomowania w odniesieniu do merytorycznych wymagań stawianych pracom dyplomowym na studiach pierwszego i drugiego stopnia z uwzględnieniem progresu między poziomami studiów, a także określenie zakresu merytorycznego egzaminu dyplomowego.

Przedstawione przez Uczelnię prace etapowe i egzaminacyjne (w tym m.in. testy, eseje, prezentacje) potwierdzają osiągnięcie przez studentów założonych efektów uczenia się. Forma i tematyka tych prac, wymagania stawiane w ich ramach studentom są dostosowane do poziomu i profilu studiów, adekwatne do efektów uczenia się zdefiniowanych dla zajęć oraz ściśle związane ze specyfiką dyscypliny, do której przyporządkowano kierunek. Oceny wystawione są zasadne i z reguły uzasadnione. Studenci otrzymują zatem nie tylko informację o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się, ale także o popełnionych błędach, właściwym rozwiązaniu zadań oraz silnych stronach przygotowanej pracy.

Prace dyplomowe potwierdzają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się w dyscyplinie naukowej historia, ale mają nieprecyzyjnie i niejednoznacznie zdefiniowane cele oraz nie uwidaczniają progresu między licencjatem a pracą magisterską. Częściowo jest to konsekwencją nieprecyzyjnych wymogów merytorycznych pisanie prac dyplomowych na poszczególnych stopniach studiów - **niepoprawny jest** brak jednolitych kryteriów oceny prac dyplomowych odnoszących się do kwestii merytorycznych, które powinny uwzględniać recenzje prac licencjackich i magisterskich. Ocena prac dyplomowych związana jest ze zróżnicowanym poziomem wymagań promotorów, jak i recenzentów, którzy – co należy przyznać – z reguły rzetelnie oceniają prace dyplomowe. Zróżnicowane wymagania skutkują jednak brakiem porównywalności ocen, a czasem ich zawyżaniem. To zróżnicowanie wymagań potwierdza, że kwestia progresu kompetencji między poszczególnymi stopniami studiów traktowana jest intuicyjnie.

Studenci kierunku są autorami publikacji naukowych przygotowywanych w ramach działalności Koła Naukowego Historyków Studentów wysyłanych do publikacji do czasopism studencko-doktoranckich oraz publikowanych w materiałach pokonferencyjnych. Przy wsparciu pracowników wydziału tworzą

też i wydają teksty naukowe w czasopismach takich jak „Studenckie Zeszyty Historyczne” i „Societas Historicorum”.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia. Umożliwiają one właściwy dobór kandydatów na studia pierwszego stopnia, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela w większości są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wyjątek stanowią zajęcia z przygotowania pedagogicznego.

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcia efektów uczenia się. Wyjątek stanowi dokumentacja praktyk nienauczycielskich i psychologiczno-pedagogicznych.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. braku selektywności w procesie rekrutacji na studia drugiego stopnia,
2. metod weryfikacji efektów uczenia się zdefiniowanych dla zajęć z *pedagogiki dla nauczycieli*,
3. niewłaściwych metod weryfikacji efektów uczenia się przyjętych w programie praktyk zawodowych nienauczycielskich i psychologiczno-pedagogicznych,
4. braku jednolitych kryteriów oceny prac dyplomowych odnoszących się do kwestii merytorycznych, które powinny uwzględniać recenzje prac licencjackich i magisterskich

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się doprecyzowanie zasad dyplomowania w odniesieniu do merytorycznych wymagań stawianych pracom dyplomowym na studiach pierwszego i drugiego stopnia z uwzględnieniem progresu między poziomami studiów, a także określenie zakresu merytorycznego egzaminu dyplomowego.
2. Rekomenduje się korektę *Karty obserwacji praktykanta* polegającą na zamianę „słabych stron studenta” na „elementy wymagające doskonalenia” w celu motywowania studentów do dalszej pracy i rozwijania umiejętności dydaktycznych.
3. Rekomenduje się uspołnienie podejścia do oceny praktyk nauczycielskich: odejście od wystawiania stopni przez opiekuna szkolnego albo wprowadzenie zaliczenia praktyk na ocenę.

Zalecenia

1. Zaleca się wprowadzenie selektywności w procesie rekrutacji na drugi stopień studiów, np. w formie rozmowy kwalifikacyjnej weryfikującej kompetencje wstępne kandydatów, którzy nie ukończyli studiów historycznych pierwszego stopnia.
2. Zaleca się dostosowanie metod weryfikacji efektów uczenia się zdefiniowanych dla zajęć z pedagogiki dla nauczycieli do wymagań standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.
3. Zaleca się dostosowanie metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk nienauczycielskich i psychologiczno-pedagogicznych, a także sposobu dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań w taki sposób, aby były trafnie dobrane i umożliwiały skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów.
4. Zaleca się ujednolicenie kryteriów oceny prac dyplomowych poprzez wskazanie kwestii merytorycznych, do których powinny się odnosić recenzje prac licencjackich i magisterskich.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Zajęcia na kierunku historia prowadzi 70 nauczycieli akademickich zatrudnionych na etatach badawczo-dydaktycznych (68) i dydaktycznych (2), wspieranych przez pracowników na etatach badawczych (5). Kadre prowadzącą zajęcia uzupełniają pracownicy Instytutu Etnologii i Antropologii Kultury, Instytutu Archeologii, Instytutu Historii Sztuki, Instytutu Filozofii, Wydziału Prawa i Administracji, Studium Pedagogicznego, Jagiellońskiego Centrum Językowego oraz Studium Wychowania Fizycznego. Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia związane dyscypliną historia mają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy i doświadczenie umożliwiające prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów kompetencji badawczych. Struktura kwalifikacji kadry Instytutu Historii: 14 profesorów tytularnych, 26 profesorów UJ, 6 doktorów habilitowanych i 25 doktorów oraz pozostałych osób prowadzących zajęcia, a także jej liczba w stosunku do liczby studentów zapewniają prawidłową realizację zajęć.

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia posiadają odpowiednie kompetencje dydaktyczne, podczas zajęć korzystają z różnych pomocy dydaktycznych, przy czym hospitacje zajęć i rozmowy z różnymi grupami interesariuszy (studentami i nauczycielami akademickimi) ujawniły niedobory kompetencyjne w zakresie wykorzystania AI przez studentów oraz jej użytecznością w dydaktyce i badaniach naukowych.

Przydział zajęć w ramach Instytutu Historii jest prawidłowy. Pensum dydaktyczne, w granicach 180-210 godzin (dla pracowników naukowo dydaktycznych) zależnie od stanowiska, zapewnia prawidłową realizację zajęć i rozwój naukowy kadry. Niemal wszystkie zajęcia na kierunku prowadzone są przez nauczycieli zatrudnionych na Uniwersytecie Jagiellońskim jako podstawowym miejscu pracy.

Zajęcia, które służą realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela są prowadzone przez wykładowców z Pracowni Historii Kultury, Nauki i Edukacji Historycznej (dydaktyka historii i WOS) oraz Studium Pedagogicznego (część psychologiczno-pedagogiczna). Kompetencje, doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia.

Dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia jest transparentny, adekwatny do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć oraz uwzględnia w szczególności dorobek naukowy i doświadczenie oraz osiągnięcia dydaktyczne. Przydział zajęć odbywa się w porozumieniu zastępcy dyrektora instytutu ds. dydaktycznych i koordynatora kierunku oraz kierowników katedr po konsultacji z pracownikami.

Uniwersytet zaspokaja potrzeby szkoleniowe nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych. Organizowane są specjalne warsztaty na temat projektowania i prowadzenia zajęć akademickich, m.in. w ramach działań odpowiedzialnego za ten obszar Ośrodka Doskonalenia Dydaktycznego Ars Docendi. **Rekomenduje się** rozszerzenie zakresu szkoleń o kwestie dotyczące wykorzystania AI przez studentów oraz procesie dydaktycznym i naukowym.

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniani przez studentów, w ramach corocznie przeprowadzanego badania Barometr Satysfakcji Studenckiej. Ponadto, na kierunku historia studenci mają możliwość ankietowo ocenić indywidualnie nauczycieli akademickich pod kątem wypełniania obowiązków związanych z kształceniem i jakości prowadzonych zajęć. Zgodnie z przyjętymi w Uczelni regułami, prowadzący zajęcia podlegają ocenie okresowej co cztery lata. Ocena ta obejmuje działalność badawczą, dydaktyczną, organizacyjną i uwzględniane są w niej wyniki oceny studentów oraz hospitacji, które przeprowadza się w przypadku młodszych pracowników i pracowników nowozatrudnionych. Pracownicy Instytutu Historii w ostatnich latach otrzymali prestiżowe nagrody za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne (Pro Arte Docendi, Plus ratio quam vis), a także za najwyższą jakość pracy dydaktycznej na podstawie ankiet studenckich.

Realizowana polityka kadrowa umożliwia dobór kadry prowadzącej kształcenie zapewniający prawidłową realizację zajęć, sprzyja stabilizacji zatrudnienia i trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, kreuje warunki pracy stymulujące i motywujące członków kadry prowadzącej kształcenie do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych i wszechstronnego doskonalenia. Obejmuje ona zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie oraz formy pomocy ofiarom. Dyrekcja zorganizowała m.in. szkolenie dot. przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Sformułowana poniżej rekomendacja dotycząca zdiagnozowanych uchybień nie ma wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się podniesienie kompetencji kadry w zakresie wykorzystania AI w procesie dydaktycznym i naukowym.

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia na ocenianym kierunku mają miejsce w trzech lokalizacjach: głównej oraz dwóch dodatkowych. Odbývają się w historycznych, wielokondygnacyjnych budynkach Uczelni, położonych bardzo blisko siebie w obrębie ścisłego centrum Krakowa, nieopodal Rynku Głównego. Budynki udostępniane do

prowadzenia zajęć są przestronne, z szerokimi ciągami komunikacyjnymi umożliwiającymi sprawne przemieszczanie się. Z uwagi na lokalne ograniczenia w ruchu miejskim w centrum miasta, brak jest możliwości parkowania w pobliżu budynków, jednak studenci i kadra kierunku mogą korzystać z dojazdu na zajęcia z wykorzystaniem komunikacji publicznej. Specyfika Starego Miasta i obowiązująca tu strefa ograniczonego ruchu nie stanowią bariery dla osób poruszających się na wózku, gdyż mają oni możliwość uzyskania specjalnych kart parkingowych. Należy podkreślić, że miejsca, gdzie ulokowana jest Jednostka są bardzo dobrze skomunikowane z wszystkimi częściami miasta, w tym z kluczowymi punktami komunikacji regionalnej i krajowej.

W budynku głównym kierunku znajdują się sale dydaktyczne – wykładowe, ćwiczeniowe, seminaryjne, komputerowe, w liczbie wystarczającej do zaspokojenia potrzeb procesu kształcenia. Są tu również pomieszczenia administracyjno-obługowe, pokoje katedr, przestronna i dobrze wyposażona sala koła naukowego oraz biblioteka Jednostki z czytelnią. Sale dydaktyczne znajdujące się w pozostałych dwóch lokalizacjach przygotowane są równie dobrze do prowadzenia procesu dydaktycznego oraz badań. Wszystkie pomieszczenia udostępniane do celów dydaktycznych zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt – komputery z rzutnikami lub telewizorami o dużych przekątnych. Jednostka dysponuje pracowniami komputerowymi z liczbą stanowisk proporcjonalną do liczebności grup, w jakich odbywają się zajęcia, a stosowane oprogramowanie jest właściwe do prowadzenia zajęć dydaktycznych – zarówno tych przygotowujących do prowadzenia badań, jak i tych o nachyleniu praktycznym, zawodowym, o czym będzie jeszcze mowa w dalszej części oceny kryterium. Lokalizacja oraz układ i funkcjonalności sal oraz obiektów dydaktycznych stwarzają dobre warunki do studiowania, w tym do angażowania się studentów w prowadzenie badań naukowych. Infrastruktura przeznaczona do prowadzenia badań, spotkań ze studentami, pracy studentów w ramach koła naukowego, konsultacji itp., a także udostępniana dla kadry badawczo-dydaktycznej i administracji jest dobrej jakości.

Z uwagi na prowadzone na kierunku przygotowanie do pełnienia roli nauczyciela historii oraz WOS w systemie oświaty jedna z sal wyposażona jest dodatkowo w pomoce dydaktyczne, poradniki metodyczne, podręczniki oraz materiały uzupełniające służące dydaktyce szkolnej w zakresie tych przedmiotów. Dodatkowo, w większość sal dydaktycznych udostępniane są na stałe i w sposób bezpośredni urozmaicone materiały drukowane, teksty źródłowe, opracowania naukowe, czasopisma z zakresu dyscypliny, do której przyporządkowano kierunek, co dodatkowo wspiera i uatrakcyjnia realizację programu studiów oraz rozwój naukowy studentów kierunku.

Zajęcia sportowe przewidziane w programie studiów mają miejsce w obrębie dedykowanych im jednostek Uczelni. Infrastruktura sportowa umożliwia aktywność fizyczną różnego rodzaju, w tym zajęcia sportowe w sekcjach oraz zajęcia dla osób z niepełnosprawnościami.

Dodatkowo, studentom kierunku udostępniana jest niedawno otwarta *Strefa Studencka* zaprojektowana jako przestrzeń do nauki, odpoczynku i realizowania projektów studenckich.

Podczas wizytacji potwierdzono więc, że wyposażenie i warunki lokalowe spełniają wymogi do realizacji programu studiów na kierunku, a sale i specjalistyczne pracownie dydaktyczne, laboratoria oraz ich wyposażenie są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej oraz zawodowej i umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, a także prawidłową realizację zajęć.

Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, aparatura badawcza oraz oprogramowanie specjalistyczne są sprawne, nowoczesne i nie odbiegają od aktualnie używanych w działalności naukowej oraz umożliwiają prawidłową realizację zajęć na kierunku. Specjalistyczne oprogramowanie jest zainstalowane na wszystkich komputerach w pracowni komputerowej Jednostki oraz w czytelni. Jest to zarówno oprogramowanie licencjonowane, komercyjne, jak i oprogramowanie w wolnym dostępie. Wykorzystywane są edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne, bazy danych, jak i programy do prezentacji multimedialnych. W zasobach Jednostki znajdują się także programy specjalistyczne, menedżery bibliografii (komercyjne i bezpłatne). Dostępne są także programy graficzne, statystyczne i in. w formule *on-site license*. Studenci specjalizacji *archiwistycznej* korzystają podczas zajęć z systemu opisu zasobu archiwalnego stosowanego w polskich archiwach. Wykorzystywany jest także system EZD w wersji treningowej i za pomocą rozwiązań chmurowych stosowanych przez Uczelnię pozwala na pełną symulację systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją. Rozwiązania chmurowe dla studentów i pracowników są powszechnie dostępne w ramach pakietu biurowego. Pozwala to na przechowywanie dużych plików on-line i udostępnianie zasobów partnerom w projektach naukowych. Uczelniana platforma e-learningowa dostępna jest powszechnie jako narzędzie wspierające dydaktykę na kierunku. W przypadku indywidualnych potrzeb instalowane jest dodatkowo inne oprogramowanie np. gry historyczne lub QGIS.

Chociaż program studiów na kierunku nie przewiduje zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, Jednostka jest w pełni przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie zarówno od strony sprzętu, jak i oprogramowania i dysponuje pełnym instytucjonalnym wsparciem Uczelni w zakresie obsługi informatycznej.

Jednostka dysponuje szybkim światłowodowym łączem internetowym o wysokiej przepustowości. Studenci mają swobodny dostęp do Internetu również w bibliotece i mogą z niego korzystać bez ograniczeń. W Jednostce dostępna jest także uniwersytecka sieć Wi-Fi, która pozwala na korzystanie z urządzeń mobilnych po uprzednim zalogowaniu. W ramach współpracy międzynarodowej oferowane jest Wi-Fi poprzez Eduroam. Poza wolnym, nieograniczonym dostępem do infrastruktury informatycznej i zasobów chmurowych, studenci mają możliwość korzystania z infrastruktury Jednostki i Uczelni, w tym pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów naukowych i komputerowych oraz oprogramowania specjalistycznego, również poza godzinami zajęć w celu wykonywania zadań, realizacji projektów itp.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna jest właściwie dostosowana do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnością ruchową. W budynku głównym kierunku, pomimo ograniczeń wynikających z zasad ochrony konserwatorskiej zabytków, zorganizowano wejście dla osób poruszających się na wózku wprost z poziomu chodnika, zainstalowano dzwonek do powiadomienia obsługi, a także windę schodową umożliwiającą przemieszczenie się do poziomu, od którego operuje winda. Winda, dostosowana swoją wielkością oraz funkcjonalnością również do innych rodzajów niepełnosprawności (np. dysfunkcji narządu wzroku) umożliwia dostęp do głównych kondygnacji budynku, jednocześnie do sal dydaktycznych, pracowni i laboratoriów, sal obsługi, biblioteki, sali koła naukowego. Zaplecze sanitarne dla osób z niepełnosprawnością jest zapewnione i oznakowane na tych kondygnacjach w sposób właściwy. W bibliotece oraz czytelni zorganizowano oznakowane miejsce niwelujące bariery w dostępie. Zainstalowano tu dodatkowe wyposażenie dla osób z niepełnosprawnością. Zakres dostosowań w dwóch dodatkowych lokalizacjach jest również na prawidłowym poziomie i uwzględnia rozwiązania niwelujące bariery w dostępie.

Biblioteka Jednostki, jak już wspomniano, ulokowana jest w głównym budynku kierunku, a jej bliskość dla studentów ma szczególne znaczenie w kontekście ogólnoakademickiej specyfiki profilu studiów. Działa ona w ramach zintegrowanego systemu biblioteczno-informacyjnego Uczelni, a wyszukiwanie potrzebnych informacji odbywa się poprzez multiwyszukiwarkę umożliwiającą nie tylko sprawdzanie zintegrowanych katalogów bibliotek Uczelni, ale też przeszukiwanie elektronicznych baz danych oraz dostęp do materiałów naukowych i akademickich z całego świata (subskrybowane oraz *open access* artykuły z czasopism, rozdziały, e-książki, streszczenia, cytowania i in.) – także z komputerów osobistych, poza siecią Uczelni. Dodatkowo, biblioteka Jednostki zapewnia studentom bezpłatny dostęp do 160 tys. książek w ramach abonamentu wykupionego na platformie e-booków.

W Czytelni dostępne są czytniki książek elektronicznych, skaner cyfrowy, a także stanowisko komputerowe przeznaczone do korzystania z wypożyczalni międzybibliotecznej liczącej prawie 4 mln obiektów cyfrowych. Dorobek naukowy pracowników Jednostki studenci mogą też śledzić w Repozytorium UJ, które dba o sukcesywne uzupełnianie tytułów o wersje pełnotekstowe, zgodnie z polityką otwartego dostępu do źródeł wiedzy i informacji w Uczelni. Ponadto, tytuły objęte prawami autorskimi lub wydawnictwa specjalne są udostępniane w ramach Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej.

Studentom kierunku udostępniona jest wypożyczalnia oraz czytelnia, których czas pracy dostosowano do czasu trwania zajęć w ciągu całego dnia. Biblioteki uczelniane, włączając bibliotekę Jednostki (w tym czytelnię), wyposażone są w miejsca do pracy indywidualnej dla studentów i pracowników badawczo-dydaktycznych oraz stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, wszystkie w wystarczającej liczbie, pozwalające na swobodne korzystanie ze zbiorów. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń bibliecznych w Jednostce, ich wyposażenie techniczne, liczba miejsc w czytelni, udogodnienia dla użytkowników, w tym odrębne stanowisko dla osób z niepełnosprawnościami, a także godziny otwarcia, zapewniają dobre warunki do korzystania z zasobów bibliecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej.

Z uwagi na to, że biblioteka Jednostki wchodzi w skład Biblioteki Jagiellońskiej i jest ona jedną z największych bibliotek instytutowych z księgozbiorem ponad 145 tys. woluminów, pracownicy i studenci mają możliwość korzystania z wyjątkowo licznych i urozmaiconych zasobów, w tym z wydawnictw źródłowych, encyklopedii, słowników, bibliografii, a także z najnowszej literatury przedmiotu w dyscyplinie historii, zarówno w języku polskim, jak i w językach obcych. Oprócz druków zwartych, biblioteka posiada wydawnictwa ciągłe oraz zbiory specjalne, w tym także materiały audiowizualne. W skład biblioteki Jednostki wchodzi księgozbiory wszystkich bibliotek zakładowych, zawierające cenne, kolekcjonerskie pozycje wydawnicze. Zasięg językowy i formy wydawnicze zasobów są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, obejmują pełną listę piśmiennictwa zalecanego w sylabusach, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej i udział w tej działalności, oraz prawidłową realizację zajęć.

Zasoby biblieczne są dostępne tradycyjnie oraz z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, w tym umożliwiających dostęp do światowych zasobów informacji naukowej, za pośrednictwem baz pełnotekstowych, zarówno licencjonowanych, jak i *open source*.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku specjalizacji *nauczycielskiej* realizowanej na kierunku – przygotowania do nauczania historii i WOS, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie kształcenia. Jak już wspomniano, Uczelnia dysponuje pracownią specjalistyczną

wyposażoną w zasoby dydaktyczne wymagane i niezbędne do osiągnięcia efektów uczenia się zakładanych przez standard.

Uczelnia prowadzi sformalizowane przeglądy infrastruktury dydaktycznej, infrastruktury naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych obejmujące ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów, potrzeb osób niepełnosprawnością. Sposób prowadzenia przeglądów jest systematyczny i przeprowadzane są one zarówno przez władze kierunku, jak i przez osoby odpowiedzialne za poszczególne jednostki np. bibliotekę. Uczestniczą w nich nauczyciele akademicki, osoby odpowiedzialne za kierunek, a także pracownicy poszczególnych, działających w ramach Jednostki, działów. Infrastruktura i wyposażenie podlegają również ocenie w ramach badania jakości kształcenia na kierunku.

Stan bazy dydaktycznej i naukowej oraz system biblioteczno-informacyjny monitorowane są również na bieżąco, a wyniki przeglądów służą ich doskonaleniu i rozwojowi. Nauczyciele akademicki biorą udział w przeglądach zasobów, wyposażenia i infrastruktury poprzez udział w procedurach jakościowych przyjętych na Uczelni. Studenci mają możliwość zgłaszania wniosków dotyczących zasobów infrastrukturalnych wykorzystywanych do prowadzenia kierunku oraz wyrażenia opinii za pomocą corocznych ankiet. Nie są oni jednak bezpośrednio angażowani w sformalizowane przeglądy.

Wyniki prowadzonych przeglądów, w tym wnioski z ankiet oraz dezyderatów studentów, są wykorzystywane do doskonalenia kluczowych elementów infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej, a także pozostałych elementów wyposażenia, pomocy, środków dydaktycznych, aparatury, oprogramowania i zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych. Niektóre z wniosków nie mogą być realizowane z uwagi na ograniczenia finansowe oraz zabytkowy charakter budynku Jednostki.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących. W przeglądy te nie są angażowani studenci kierunku.

Sformułowana poniżej rekomendacja nie ma wpływu na ocenę kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się bezpośrednie angażowanie studentów kierunku w systematyczne, sformalizowane przeglądy infrastruktury dydaktycznej, naukowej, bibliotecznej i informatycznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, środków i pomocy dydaktycznych, zasobów bibliotecznych, informacyjnych, edukacyjnych oraz aparatury badawczej pod kątem ich sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności oraz dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów i potrzeb osób niepełnosprawnością.

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Uczelnia współpracuje z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu. W gronie współpracujących podmiotów znaleźć można zarówno instytucje reprezentujące sektor oświaty, właściwe ze względu na prowadzoną na kierunku specjalizację *nauczycielską*, przygotowującą do nauczania historii oraz WOS, jak i podmioty powiązane swoimi profilami ze ścieżką „nienauczyielską”, czyli specjalizacjami prowadzonymi na studiach pierwszego i drugiego stopnia, w tym z archiwistyką, którą w gronie interesariuszy reprezentują archiwa państwowe i zakładowe, z dziedzictwem historycznym i edytorstwem źródeł, które skupia wokół kierunku np. wydawnictwa i biblioteki, czy z antropologią historyczną, dla której typowe są organizacje kultury. Działalność współpracujących interesariuszy obejmuje swoim zasięgiem obszar nie tylko miasta i regionu, ale również całego kraju, a także współpracę z zagranicą.

Kluczowymi podmiotami dla projektowania i rozwoju programu studiów są: szkoły i placówki doskonalące (szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, ośrodek doskonalenia nauczycieli), muzea, instytucje kultury i popularyzujące kulturę (Muzeum UJ, Biblioteka UJ), wydawnictwa (Wydawnictwo

ZNAK), a także podmioty zajmujące się działalnością archiwistyczną lub posiadające jednostkę archiwistyczną w swojej strukturze (Archiwum Państwowe w Katowicach, IPN Kraków). Dobór ten wpisuje się wprost w koncepcję i cele kształcenia, gdyż kierunek historia, a w szczególności oferowane na nim specjalizacje, promuje obszary wiedzy o historii oraz świecie współczesnym, a jego absolwent to nie tylko historyk-badacz, ale także osoba przygotowana do pracy zawodowej w obszarach wyznaczonych przez poszczególne specjalizacje. Zgodność tę potwierdza sylwetka absolwenta uwypuklająca przygotowanie do pracy w szkole w systemie oświaty (nauczycielska), archiwach, wydawnictwach, muzeach, bibliotekach, instytucjach kultury, instytucjach edukacyjnych, naukowych, redakcjach czasopism.

Współpraca z otoczeniem w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu przynosi wymierne efekty. Pracodawcy konsultują koncepcję i cele kształcenia. Są współautorami nowej specjalizacji na kierunku (pn. *archiwistyka cyfrowa*), która jest obecnie w fazie opracowania, przy czym kluczowe założenia i zarys programu zostały już przygotowane. Pracodawcy działają w ramach zorganizowanego przez Uczelnię gremium pn. Rada Opiniodawcza ds. Oceny Programu Studiów, ewaluuje program, debatują nad nowymi rozwiązaniami, określają kierunki rozwoju, szczególnie w kontekście losów absolwentów kierunku, które analizują w trybie swoich prac. Wzajemnie się uzupełniają, doskonaląc koncepcję kształcenia we współpracy z władzami kierunku oraz osobami odpowiedzialnymi za program. Są inicjatorami rozbudowy programu o kursy prowadzone przez ekspertów-praktyków spoza Jednostki. Konsultacje i prace przyjmują formę grupową lub indywidualną, w zależności od zakresu i intensywności prac. Przekształceniom i udoskonaleniom ze wsparciem członków Rady zakorzenionych w działalności oświatowej i doskonalony jest program specjalizacji *nauczycielskiej*, zawsze w ramach i zakresie, na jakie zezwala standard kształcenia nauczycieli, we współpracy z ośrodkiem doskonalenia nauczycieli w Krakowie oraz dyrektorami szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Kolejny przykład to wprowadzenie do obecnie realizowanego programu treści programowych, dotyczących wykorzystania profesjonalnego systemu zarządzania dokumentacją archiwum, zainicjowane przez interesariuszkę reprezentującą Archiwum Narodowe w Krakowie.

Współpraca Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi w odniesieniu do ocenianego kierunku jest obecnie systematyczna i stała. Wprawdzie podczas pandemii była incydentalna, punktowa, z uwagi na ograniczenia, jednak została zintensyfikowana po jej zakończeniu. Odbywa się zarówno na podstawie zawartych umów, jak i na bazie kontaktów zwyczajowych i indywidualnych. Przybiera urozmaicone formy, dotyczy wielu zakresów powiązanych z kierunkiem, angażuje zarówno studentów, jak i kadrę kierunku. Najistotniejszą formą współpracy jest realizacja praktyk zawodowych, które zostały przewidziane na poszczególnych specjalizacjach oraz praktyk psychologiczno-pedagogicznych i dydaktycznych w przypadku specjalizacji *nauczycielskiej*. Angażowanie społeczności studenckiej we współpracę z otoczeniem dotyczy również wdrażania wspólnych projektów z interesariuszami (np. wyjazdowych działań inwentaryzacyjnych z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacji corocznej imprezy i wystawy pn. „Pola Chwały” i in.), wystaw, udział studentów i kadry w dedykowanych im szkoleniach organizowanych przez pracodawców, wspólne publikacje oraz eventy, działania na niwie popularyzacji historii. Na uwagę zasługuje współpraca z jednym z liceów krakowskich, w którym studenci kierunku wraz z kadrą zorganizowali i przeprowadzili terenową grę historyczną. Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego przybiera wystarczająco zróżnicowane formy, adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągania przez studentów efektów uczenia się.

W ramach działań jakościowych na kierunku prowadzone są przeglądy współpracy z otoczeniem w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz wpływu współpracy z otoczeniem na rozwój kierunku. Odbyna się to w oparciu o analizę notatek ze spotkań z interesariuszami. Podczas wizytacji stwierdzono jednak, że analizy te nie obejmują formułowania konkretnych wniosków dotyczących poprawności doboru interesariuszy, efektywności współpracy i wpływu współpracy na osiąganie efektów uczenia się przez studentów. Udział studentów w przeglądach jest ograniczony. Mają oni wprowadzić możliwość wypowiedzenia się w ogólnych ankietach oceny jakości kształcenia oraz wyrazić swoje opinie w rozmowie z uczelnianym opiekunem praktyk, ale w sposób systemowy udziału w przeglądach nie biorą. Stąd, działania jakościowe prowadzone przez Uczelnię nie są kompletne co do ich zakresu oraz rodzajów uczestników i nie w pełni pozwalają na wykorzystywanie wyników ewaluacji współpracy w jej doskonaleniu, a następnie doskonaleniu programu studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają ocenom, które nie mają charakteru systematycznego, a wpływ studentów na wyniki tej oceny jest ograniczony. Wyniki ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Sformułowane poniżej rekomendacje nie mają wpływu na ocenę kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się rozszerzenie zakresu oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, prowadzenie jej w sposób systematyczny i formułowanie wniosków dotyczących oceny skuteczności form współpracy oraz wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów

efektów uczenia się i losy absolwentów, a następnie wykorzystywanie ich do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

2. Rekomenduje się zwiększenie zaangażowania studentów kierunku w przeglądach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Instytut Historii UJ prowadzi współpracę międzynarodową z uczelniami w Europie i na świecie zajmującymi się kształceniem oraz badaniami naukowymi w zakresie historii, co wpisuje się zarówno w strategię umiędzynarodowienia Uczelni, jak i koncepcję ocenianego kierunku. Współpraca z tymi uczelniami odbywa się przede wszystkim w ramach programów Erasmus+ (umowy z 44 uczelniami) oraz Central European Exchange Program for University Studies (CEEPUS), które owocują kilkumiesięcznymi pobytami studenckimi za granicą i krótszymi stażami pracowników. Ponadto, organizowane są wyjazdy pracowników i studentów w ramach akademickich sieci badawczych (*Confessional and ethnic interactions in the Habsburg Monarchy* oraz *Intellectual collaboration in Central and Southeast Europe from the Middle Ages to the present*), a z kolei do Krakowa przyjeżdżają zorganizowane grupy studenckie ze Stanów Zjednoczonych.

Umiejętności nabywane w ramach zajęć na obowiązkowym lektoracie z języka obcego (120 godzin na studiach pierwszego stopnia i 60 godzin na studiach drugiego stopnia) są wykorzystywane i ugruntowywane w trakcie obowiązkowych wykładów w języku obcym w wymiarze 30 godzin (różnych wykładów do wyboru) na studiach drugiego stopnia oraz translatorium z języka angielskiego (30 godzin). Ponadto studenci studiów drugiego stopnia mają prawo do bezpłatnego uczestnictwa w drugim dodatkowym lektoracie, nieobjętym programem studiów. Z dużą częstotliwością oferuje się również studentom udział w wykładach zagranicznych gości przyjeżdżających do Krakowa na zaproszenie pracowników naukowych. Z bardzo szerokich możliwości, jakie stwarza Uczelnia, skorzystało w latach 2019-2025 16 studentów historii, z kolei do Krakowa przyjechało aż 129 z zagranicy. Mimo istnienia mechanizmów uznawania efektów uczenia się w międzynarodowej instytucji partnerskiej i wsparcia Uczelni w tym zakresie, możliwości partycypacji w wymianie międzynarodowej w ramach programu Erasmus Plus nie są wykorzystywane przez studentów historii. **Rekomenduje się** zatem jeszcze większą promocję umiędzynarodowienia studiów historycznych oraz ułatwienia w uznawaniu efektów uczenia się uzyskanych w międzynarodowej instytucji partnerskiej.

Uczelnia prowadzi systematyczne badania ankietowe wśród studentów w ramach badania Baramoteru Satysfakcji Studenckiej na temat możliwości umiędzynarodowienia. Na poziomie Instytutu Historii

oceną skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry oraz studentów zajmuje się specjalny zespół złożony z dyrektorów instytutu oraz koordynatorów programu Erasmus + oraz CEEPUS.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Sformułowane poniżej rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się zintensyfikowanie promocji umiędzynarodowienia studiów historycznych wraz z ułatwieniami w procesie uznawania efektów uczenia się uzyskanych w międzynarodowej instytucji partnerskiej.

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów w procesie uczenia się na kierunku historia jest systemowe, kompleksowe i zróżnicowane pod względem form oraz zakresu oddziaływania. Działania wspierające studentów obejmują aspekty dydaktyczne, naukowe, organizacyjne, psychologiczne i materialne. Są one zgodne

z misją i strategią Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz z polityką jakości kształcenia realizowaną przez Wydział Historyczny.

Na kierunku funkcjonuje stały system wsparcia dydaktycznego, obejmujący: indywidualny kontakt z nauczycielami akademickimi, konsultacje, dyżury, seminaria prowadzone w formule mistrz–uczeń oraz tutoring naukowy. Zajęcia oparte na metodach projektowych, warsztatowych i dyskusyjnych umożliwiają studentom rozwój samodzielności, krytycznego myślenia i współpracy zespołowej. Uczelnia zapewnia także wsparcie w zakresie kompetencji cyfrowych, poprzez szkolenia z obsługi narzędzi wykorzystywanych w kształceniu zdalnym i hybrydowym (USOS, Pegaz, MS Teams).

Studenci otrzymują pomoc materialną i organizacyjną, w tym dostęp do stypendiów socjalnych, rektorskich, zapomóg oraz miejsc w akademikach. Funkcjonuje Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami, które udziela wsparcia indywidualnego w zakresie dostosowania procesu kształcenia. Uczelnia prowadzi także działania z zakresu wsparcia psychologicznego – konsultacje indywidualne, warsztaty i interwencje kryzysowe w ramach Centrum Wsparcia Psychologicznego UJ.

Rozwój naukowy i społeczny studentów wspierany jest poprzez aktywną działalność kół naukowych, samorządu studentów oraz organizacji studenckich. Uczelnia zapewnia środki finansowe na ich projekty naukowe, popularyzatorskie i kulturalne. Prężnie działa Koło Naukowe Historyków Studentów UJ, organizujące konferencje, wyjazdy naukowe i spotkania z badaczami. Studenci korzystają także z oferty Biura Karier, które wspiera ich w planowaniu kariery zawodowej, kontaktach z pracodawcami i uczestnictwie w targach pracy.

Formy wsparcia obejmują również działania na rzecz bezpieczeństwa i dobrostanu społeczności akademickiej – UJ prowadzi szkolenia z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, a także posiada jasne procedury zgłaszania skarg i wniosków, które rozpatrywane przez Dyrektora ds. studenckich i Komisję ds. Etyki.

Działania wspierające studentów są dostosowane do potrzeb różnych grup – studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, pracujących, zagranicznych oraz osób z innymi szczególnymi potrzebami. Wykorzystywane są narzędzia komunikacji elektronicznej, co sprzyja dostępności i elastyczności kontaktu z administracją oraz nauczycielami akademickimi.

Kadra wspierająca proces kształcenia (pracownicy dziekanatu, sekretariatu Instytutu, biblioteki, technicy i informatycy) wykazuje wysokie kompetencje zawodowe, co przekłada się na sprawność organizacyjną i pozytywne opinie studentów.

Uczelnia stwarza ponadto dogodne warunki dla działalności samorządowej i organizacyjnej studentów, zapewniając im wsparcie materialne, promocyjne i lokalowe. Studenci mają rzeczywisty wpływ na funkcjonowanie kierunku – uczestniczą w radach Instytutu, komisjach dydaktycznych i zespołach oceny jakości kształcenia. Wszystkie wymienione działania pozwalają stwierdzić, że wsparcie studentów w procesie uczenia się i rozwoju ma charakter trwały, zintegrowany i efektywny.

System wsparcia studentów jest objęty regularnymi przeglądami i oceną w ramach Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (USZJK). Przeglądy te obejmują zarówno efektywność działań wspierających, jak i poziom satysfakcji studentów z oferowanych form pomocy.

W procesie monitorowania uczestniczą studenci – poprzez ankiety dydaktyczne, ewaluacje pracy administracji oraz konsultacje z Samorządem Studentów. Wyniki analiz służą doskonaleniu istniejących

form wsparcia, w tym funkcjonowania Biura Karier, Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Centrum Wsparcia Psychologicznego i dziekanatów.

System motywacyjny dla studentów (stypendia naukowe, nagrody rektora, wsparcie dla organizacji studenckich) podlega stałej weryfikacji pod kątem przejrzystości i skuteczności. Wnioski z przeglądów stanowią podstawę do podejmowania działań usprawniających w zakresie pomocy materialnej, komunikacji i dostępności usług uczelnianych.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne i zróżnicowane, dostosowane do efektów uczenia się oraz indywidualnych potrzeb studiujących. Uczelnia zapewnia dostępność nauczycieli akademickich, którzy wspierają studentów w osiąganiu efektów uczenia się, rozwijaniu zainteresowań naukowych oraz w przygotowaniu do udziału w działalności badawczej. Studenci mogą korzystać z kompetentnej pomocy administracyjnej w rozwiązywaniu spraw organizacyjnych oraz z różnorodnych form wsparcia materialnego, psychologicznego i doradczego.

System wsparcia obejmuje działania motywujące do osiągania wysokich wyników w nauce oraz inicjatywy wspierające rozwój społeczny i zawodowy. Wsparcie ma charakter stały i systematyczny, a jego formy są dostosowywane do zmieniających się potrzeb studentów.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega regularnym przeglądom, w których aktywnie uczestniczą studenci. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących, co zapewnia ciągłe podnoszenie jakości oferowanego wsparcia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacje dotyczące zasad rekrutacji, oferty dydaktycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, programów studiów oraz szczegółów ich realizacji na kierunku historia są ogólnodostępne na stronach internetowych Uczelni, w tym w Biuletynie Informacji Publicznej oraz RAD-on. Dane publikowane są w sposób zapewniający pełny, równy dostęp do informacji dla wszystkich zainteresowanych, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Najważniejsze źródła informacji obejmują m.in.:

<https://irk.uj.edu.pl> – szczegółowe zasady rekrutacji oraz oferta dydaktyczna,

<https://bip.uj.edu.pl> – akty prawne, regulaminy, uchwały dotyczące kwalifikacji i programów studiów,

<https://studia.uj.edu.pl> – pełna oferta dydaktyczna Uczelni,

<https://syllabus.uj.edu.pl> – programy studiów i szczegóły dotyczące ich realizacji,

<https://usosweb.uj.edu.pl> – informacje o przebiegu studiów i osiągniętych wynikach dla zalogowanych użytkowników,

Instytut Historii UJ prowadzi również własną stronę internetową, zawierającą kluczowe informacje o strukturze jednostki, ofercie dydaktycznej, programach studiów, harmonogramach zajęć oraz zasadach dyplomowania. W zakładkach dla kandydatów i studentów publikowane są aktualne informacje o programie, specjalizacjach, praktykach zawodowych, rejestracji na zajęcia, zasadach zaliczeń i egzaminów. Uzupełnienia i aktualizacji wymaga zakładka jakość kształcenia na stronie Instytutu, zawierająca jedynie skład zespołu ds. oceny efektów uczenia się. **Rekomenduje się** uzupełnienie zakładki o informacje dotyczące zapewniania jakości kształcenia na kierunku.

Dla studentów I roku organizowane są spotkania informacyjne (online i stacjonarne), podczas których omawiane są kwestie związane z tokiem studiów, funkcjonowaniem USOS-a, zasadami rejestracji na zajęcia i strukturą programu. Przygotowywany jest także przewodnik po rejestracji, udostępniany na stronie Instytutu.

Studenci i studentki Instytutu cyklicznie oceniają jakość i dostępność informacji o studiach, harmonogramach i programach w ramach Barometru Satysfakcji Studenckiej. W 2025 roku średnia ocena dla tego obszaru wyniosła 5,20 w skali 1–7, co potwierdza pozytywną ocenę przejrzystości i aktualności informacji.

Strony internetowe Uniwersytetu są systematycznie dostosowywane do przepisów o dostępności cyfrowej i wdrażają standard WCAG 2.1. Nadzór merytoryczny nad publikowanymi treściami pełnią władze wydziałowe i instytutowe – w tym dyrekcja Instytutu Historii i pracownicy sekretariatu – przy wsparciu Centrum Dydaktyki oraz zespołu informatycznego UJ.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	Tak
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	Tak

3.	Zasady rekrutacji	Tak
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	Tak
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	Tak
6.	Aktualne programy studiów z efektami uczenia się	Tak
7.	Sylabusy	Tak
8.	Kompletność sylabusów	Tak
9.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	Tak
10.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	Tak
11.	Erasmus	Tak
12.	Most	Tak
13.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	Tak
14.	Tygodniowy rozkład zajęć / harmonogram zjazdów i rozkład zajęć	Tak
15.	Regulamin studiów	Tak
16.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	Tak
17.	Informacje dla studentów z niepełnosprawnościami	Tak
18.	Biuro Karier	Tak
19.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	Tak
20.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	Tak

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny, powszechnie dostępny oraz aktualny dostęp do kompleksowych i przejrzystych informacji dotyczących programu studiów, realizacji procesu kształcenia, przyznawanych kwalifikacji, warunków rekrutacji oraz możliwości dalszego rozwoju akademickiego i zawodowego absolwentów. Informacje prezentowane są w sposób zrozumiały, spójny i dostosowany do potrzeb różnych grup odbiorców – kandydatów na studia, studentów, absolwentów oraz interesariuszy zewnętrznych. Publikowane dane obejmują w szczególności: strukturę programu studiów, efekty uczenia się, zasady zaliczania zajęć, organizację praktyk, a także warunki i tryb uzyskiwania dyplomu. Zakres merytoryczny oraz jakość przekazywanych informacji podlegają systematycznemu monitorowaniu i ocenie, w które zaangażowani są zarówno studenci, jak i inni odbiorcy treści informacyjnych. Wyniki tych ocen wykorzystywane są w działaniach służących doskonaleniu jakości, przejrzystości oraz dostępności publikowanych materiałów. Zidentyfikowane drobne uchybienia mają charakter incydentalny i nie wpływają na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się uzupełnienie zakładki jakość kształcenia na stronie instytutu o informacje dotyczące zapewniania jakości kształcenia na kierunku.

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Uczelnia dysponuje systemem polityki jakości, umożliwiającym systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji z udziałem interesariuszy wewnętrznych (w tym studentów) oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. Funkcjonowanie uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia opiera się na zasadach ujętych w Uchwale Senatu UJ w sprawie Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia, która określa cele, zadania, zasady i metody wdrażania uczelnianego systemu jakości kształcenia. Zgodnie z tym dokumentem nadzór nad systemem poziomie Uczelni sprawują rektor, pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia oraz pełnomocnik rektora ds. programów studiów. Za wdrożenie systemu na poziomie wydziału odpowiada dziekan (oraz właściwy prodziekan ds. dydaktycznych), do którego zadań należy powołanie pełnomocników oraz wydziałowego zespołu ds. zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia. Do zadań pełnomocnika dziekana ds. ewaluacji jakości kształcenia na wydziale należy koordynacja i nadzorowanie procesu oceny zajęć dydaktycznych wraz ze szczegółowym sprawozdaniem. Na poziomie jednostki nie zostały jednak ustalone, zgodnie z przywołaną uchwałą Senatu, szczegółowe zadania zespołu ds. zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, w którego skład wejść powinni przedstawiciele: nauczycieli akademickich, pracowników niebędących

nauczycielami akademickimi, studentów i interesariuszy zewnętrznych. Skład zespołu na Wydziale Historycznym współtworzą nauczyciele akademicy, w tym dwie osoby prowadzące zajęcia na kierunku historia, pracownicy administracji oraz przedstawiciel studentów. Wśród członków zespołu brak przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych, ale na Wydziale powołana została jednocześnie odrębna rada opiniodawcza ds. oceny programu studiów, w której skład wchodzi przedstawiciele pracodawców. Na poziomie Instytutu działa natomiast zespół ds. oceny efektów uczenia się, który funkcjonuje zwyczajowo od lat w Instytucie Historii i zajmuje się, zgodnie z otrzymanymi informacjami, monitorowaniem jakości kształcenia na ocenianym kierunku, analizą realizacji programu studiów oraz jego modyfikacjami. Nie zostały jednak w formalny sposób ustalone zasady i zakres jego działalności, brak także informacji, przez kogo i na jaki okres zespół został powołany. W jego skład wchodzi kierownik kierunku (jednocześnie w funkcji wicedyrektora Instytutu ds. dydaktycznych), dwóch przedstawicieli nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku, przedstawicielka administracji, przedstawiciel doktorantów i dwóch studentów (z Samorządu WH i Koła Naukowego Historyków). Zgodnie z przekazanymi informacjami, zespół spotyka się nieregularnie, „w razie potrzeby” i ma za zadanie monitorowanie realizacji programu studiów oraz jego modyfikację. Do jego zadań należy także przygotowanie rocznego raportu z przeglądu programu studiów na kierunku historia.

Biorąc pod uwagę powyższe, kompetencje i zakres działań poszczególnych osób czuwających nad prawidłowym procesem kształcenia na kierunku historia, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku, zostały określone na poziomie uczelni w sposób przejrzysty. Na poziomie kierunku **rekomenduje się** jednak ich doprecyzowanie, zgodnie z obowiązującymi w Uczelni regulacjami.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane są w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury, zgodnie z Zarządzeniem rektora w sprawie zasad tworzenia i znoszenia studiów, wytycznych w zakresie projektowania programów studiów oraz zasad zmiany programów studiów na studiach pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich. Na podstawie zarządzenia zostały określone procedury, terminarz oraz osoby odpowiadające za przygotowanie dokumentacji niezbędnej do utworzenia nowego kierunku oraz wprowadzania zmian do programu studiów. Zgodnie z przyjętymi zasadami przygotowany przez kierownika studiów projekt zmian w programie studiów przedstawiany jest do konsultacji i zaopiniowania Radzie Instytutu, w skład której wchodzi także studenci kierunku, a także Radzie opiniodawczej ds. oceny programu studiów oraz studentom z Koła Naukowego Historyków. Projekt po zaopiniowaniu przez Radę Wydziału i Wydziałową Radę Samorządu Studentów podlega następnie analizie przez uniwersytecki zespół ds. analizy programów studiów, a po zaopiniowaniu przez właściwą komisję senacką program studiów zostaje skierowany na Senat.

Działający w Uczelni system zapewniania jakości kształcenia zakłada systematyczną ocenę programu studiów, zgodnie z którą monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu dokonuje się w oparciu o wyniki cyklicznie realizowanych na Uczelni badań: badania kandydatów na studia, oceny zajęć dydaktycznych, oceny nauczyciela akademickiego i opinii o zajęciach, badania programu studiów, Barometru Satysfakcji Studenckiej oraz Monitorowania Losów Absolwentów, który uwzględnia badania zawarte w ogólnopolskim systemie monitorowania ELA. Systematyczna ocena programu studiów należy na ocenianym kierunku do zespołu ds. oceny efektów uczenia się, który opracowuje corocznie raport z przeglądu programu studiów na kierunku historia, z wykorzystaniem wyników wskazanych wyżej badań jakościowych dostarczanych jest przez Centrum Wsparcia Dydaktyki oraz

analiz przeprowadzonych samodzielnie na poziomie kierunku. Zgodnie z przedstawioną dokumentacją (obowiązującym wzorem raportu i jego przykładowymi realizacjami) obejmują one: „analizę stosowanych sposobów i form weryfikowania efektów kształcenia” (terminologia oryginalna), ocenę jakości prac dyplomowych i praktyk, analizę ocen zajęć dydaktycznych (dokonywaną przez studentów), a także „historię programu kształcenia z uwzględnieniem zmian w programie kształcenia”, skalę i przyczyny odsiewu, strukturę ocen z sesji i ocen na egzaminie dyplomowym oraz informację o hospitacjach. Załączone przykładowe raporty z przeglądu programu studiów potwierdzają, iż monitorowanie obejmuje analizę studenckich ocen programu studiów i nauczycieli akademickich, statystyczne dane dotyczące struktury ocen z sesji i ocen na egzaminie dyplomowym (bez wniosków) oraz ogólne informacje o hospitacjach. W pozostałych przypadkach w miejscu analiz poszczególnych aspektów programu studiów znajdują się opisy sposobów i form weryfikacji efektów uczenia się, opis zasad dyplomowania i opis realizacji odbywania praktyk. **Niepoprawne jest**, że - mimo iż działający w ramach Uczelni system zapewniana jakości kształcenia zakłada systematyczną ocenę programu studiów - na ocenianym kierunku zasady nie zostały w pełni wdrożone. Na podstawie przedstawionej dokumentacji nie można potwierdzić pełnego zakresu oceny programu studiów, nie obejmuje ona bowiem efektów uczenia się, treści programowych, systemu ECTS, metod kształcenia, metod weryfikacji i oceny efektów uczenia się oraz praktyk zawodowych, czego potwierdzeniem są zalecenia sformułowane w kryteriach 1, 2 i 3.

Jednocześnie wnioski płynące są z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystane w zakresie, którego dotyczy wybiórczy przegląd programu. Założone mechanizmy projakościowe nie działają zatem w sposób w pełni właściwy i skuteczny, a sposób przeprowadzania oceny programu studiów wymaga dalszego doskonalenia oraz podjęcia działań zapewniających skuteczną realizację programu studiów.

W systematycznej ocenie programu studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni (nauczyciele akademicy oraz studenci wchodzący w skład Rady Instytutu, instytutowego zespołu ds. oceny efektów uczenia się, Wydziałowej Rady Samorządu Studentów oraz Koła Naukowego Historyków Studentów), a także przedstawiciele pracodawców, wchodzący w skład niedawno powołanej rady opiniodawczej ds. oceny programu studiów. Monitorowaniu jakości kształcenia służą w szczególności spotkania z przedstawicielami studentów, w trakcie których omawiane są zagadnienia związane z przebiegiem procesu dydaktycznego, zebrania kierowników katedr, pracowni i zakładów oraz spotkania konsultacyjnych dyrekcji Instytutu z pracownikami. Wyniki oceny zajęć dydaktycznych przedstawiane są przez kierownika kierunku na posiedzeniach Rady Instytutu Historii.

W 2024 r. rozpoczęto prace nad modyfikacją programu studiów na obu stopniach ocenianego kierunku, przygotowywaną do wdrożenia od cyklu studiów 2026/2027. Obecnie trwają szeroko zakrojone konsultacje programu, w które zaangażowane są wszystkie grupy interesariuszy – studenci, nauczyciele akademicy i przedstawiciele pracodawców z Rady opiniodawczej.

Jakość kształcenia na ocenianym kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom Polskiej Komisji Akredytacyjnej, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości. Zgodnie z uwagami PKA wyrażonymi podczas wizytacji w 2019 r. zmodyfikowano efekty uczenia się, dokonano niewielkich korekt w punktacji ECTS i wprowadzono zmiany w kształceniu specjalnościowym, w tym na specjalizacji *nauczycielskiej*.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. Zastrzeżenie dotyczy niepełnej skuteczności systemu zapewniania jakości kształcenia ze względu na niekompletny zakres prowadzonej oceny programu studiów, którego przegląd nie obejmuje efektów uczenia się, systemu ECTS, treści programowych, metod kształcenia, weryfikacji i oceny efektów uczenia się oraz praktyk zawodowych. Jednocześnie o wadliwości funkcjonowania systemu jakości kształcenia w tym zakresie świadczą nieprawidłowości sformułowane w kryteriach 1, 2 i 3, dotyczące efektów uczenia się, treści programowych, przypisania punktów ECTS, programu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela oraz programu, organizacji i realizacji praktyk zawodowych nienauczyielskich. Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Sformułowana poniżej rekomendacja nie ma wpływu na ocenę kryterium. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczącej niepełnej skuteczności systemu jakości kształcenia, który na ocenianym kierunku nie dokonuje kompletnej oceny programu studiów, co skutkuje uchybieniami stwierdzonymi w kryteriach 1, 2 i 3.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się doprecyzowanie i formalne określenie zakresu kompetencji instytutowego zespołu odpowiadającego za monitorowanie jakości kształcenia na kierunku w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku.

Zalecenia

1. Zaleca się efektywne wdrożenie na kierunku zasad uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia, umożliwiające wprowadzenie skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów i jego realizacji oraz skutkujące podniesieniem jakości kształcenia na kierunku.